

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:
Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:
Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Upravišškega telefona štev. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Slovanski politiki o položaju.

O položaju sta se izjavila poslanec Franc Udržal in poslanec dr. Ivan Šusteršič. Načelnik »Enote« posl. Udržal je izjavil sledeče:

Izid konference Glabinskega ni realnih politikov v nikakem oziru presenetil in se je lahko podrobno naprej znalo, kako se izvede. »Slovanska Unija« ni smela kot opozicija kljub vsej kolegijsni vpljivosti izdati naprej svoje taktike vladi prijaznim strankam; v njihovih vrstah se je vidno opazilo, da so bili presenečeni, ko so hoteli prisiliti zastopnike »Slovanske Unije« v konferenci striktno in decidirano k izpovedi.

Upi sklicatelja konference gotovo niso dlje segali, kakor da se doseže stik z opozicijo in je imel popoln uspeh.

Konferenca parlamenta ni sanirala. Ne sme se pozabiti, kar smo v konferenci odkrito priznali, da zasleduje prekoslej »Slovanska Unija« odstranitev sedanjega zistema. Po sodbi »Slovanske Unije« je sedanjí zistem po svoji narodni pristranosti nevaren parlamentarizmu, kar je vzrok več, da se najodločnejše dela za njegovo odstranitev. Kolikor časa obstoja Slovanom sovražni zistem, ni misliti na delozmožnost državnega zbora.

Vsako državnozborsko zasedanje je nemogoče, ako se ne skliče češki deželni zbor. Brezsmoterni so najlepši vladni načrti.

Načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič je izjavil o položaju:

Samoočebni umevno, izjavim le svoje osebno neobvezno mnenje. Glabinskijeva konferenca se zamore pravilno ceniti le v zvezi s paralelnimi strankarskimi konferencami. Med njimi zavzema brezdvoybeno odločno mesto seja parlamentarne komisije »Slovanske Unije«. Mnogi so računali z razdorom navedene velike strankarske skupine. A to pričakovanje se ni le uresničilo, marveč se je notranje še bolj »Unija« utrdila. Najvažnejši sklepi: Stališče proti vladi, odgojenje taktičnih sklepov, dokler se državni zbor zopet snide in zahteva zadostnega časa za jesensko deželnozborsko zasedanje, so se sklenili soglasno. Splošno se je uveljavila trdna volja, da ostane »Unija« skupaj in da nastopi kot strnena taktična enota v jesenski kampanji.

Notranja konsistenca »Slovanske Unije« je namreč mnogo močnejša, kakor

se splošno smatra. Ne glede na to je »Slovanska Unija« med češkim ljudstvom in med Jugoslavlani izredno popularna. Kakor vse kaže, se bo dolgo vzdržala in bo vedno trdnjša. Z njo se mora računati kot z obstoječo stvarjo in to tembolj, ker vedno bolj vpliva na sorodne slovanske skupine.

Glabinskijeva konferenca je sklepala popolnoma se oziraje na sklepe »Slovanske Unije«, kar je bilo politično jako modro in je napravilo pri strankah »Slovanske Unije« dober vtis. Ako bi odločevala v politiki zgolj dobra volja sama, bi se lahko reklo, da pogled v bodočnost ni slab, a v politiki odločujejo zgolj stvarni razlogi položaj, ki se pa ni še nič izpremenil.

Pogajanja, s katerimi je pooblaščen po vseh strankah načelnik »Poljskega kola«, so važen faktor za bodoč razvoj, kar dokazuje očitvidno v zvezi z njimi vladni sklep, da se predvsem skliče deželni zbori. Vladni sklep se mora odobravati, ker polaga veliko važnost »Slovanska Unija« na delovanje deželnih zborov.

Vsekakor dvomimo, da se uresniči upanje vlade, ki upa na državnozborsko zasedanje začetkom oktobra. Sodim, da morajo imeti deželni zbori nekaj tednov na razpolago. Za zimsko deželnozborsko zasedanje naj se rezervira finaliziranje finančnih predlog za slučaj, če državni zbor reši v pozni jeseni svojo dotično nalogo.

Glavna stvar pa je in ostane, da se do državnozborskega zasedanja poravnajo stvarne težkoče položaja, na katere sem že ponovno kazal.

O položaju izjavlja posl. Šilinger v »Hlasu«: Mnogo bolj vesel pojav, kakor omogočenje nadaljnjih pogajanj je, da so izginila nasprotstva in nesporazumljenja med slovanskimi strankami, ki so zopet združene v »Slovanski Uniji« in da je upravičeno upanje na kooperacijo z Rusini. Vprašanje taktike je razdvojilo slovanske stranke, a skupni smoter jin je zopet združil, dejstvo namreč, da je sedanjí vladni zistem Slovanom sovražen in da se mora zato odločno nastopati proti njemu. Pri dobri volji bo mogoča jeseni taka skupna taktika, ki jo bodo lahko sprejele vse slovanske stranke, po kateri se dejansko odstrani sedanjí vladni zistem, a se kljub temu sedanjí Slovanom sovražni vladi ne bo nič nudiło, da se obdrži in da zapostavlja in škoduje parlamentu. Posvetovanja »Slovanske Unije«, ki so se vršila dopoldne, popoldne in zvečer, so bila mirna in stvarna. Ni bilo nikakih rekriminacij in nikakršnih očitani, v prvi vrsti je bila skupna korist.

Po konferenci so nemški politiki — utihneli. Vlada dela s polnim parom, da omogoči zasedanje češkega deželnega

zbora, kar je zahtevala »Slovanska Unija«. Bienerth je bil 22. t. m. v lšu pri cesarju, kateremu je poročal o uspehu Glabinskijeve konference. Poroča se, da se Bienerth prične posvetovati že 4. septembra s strankami češkega deželnega zbora. Če bodo pogajanja uspešna, se skliče češki deželni zbor 13. septembra.

Vestnik družbe sv. Rafaela.

C. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani je vsled prošnje odbora slovanske podružnice »Družbe sv. Rafaela« z razpisom z dne 23. julija 1909, št. 181, naročilo podrejenim c. kr. okrajnim glavarstvom, da naznanjajo temu odboru vse one, ki so se jim izdali potni listi za inozemstvo, osobito v Ameriko. To ima namen doseči, da se vsi izseljenci pred odhodom zglašajo pri družbinem odboru v Ljubljani v svrhu, da dobe potrebne informacije, predvsem priporočilne liste in družbine znake.

V dosego tega pa je potrebno, da se izseljenci primerno pouče in navajajo k zglaševanju pri »Družbi sv. Rafaela« v Ljubljani. Pojasnila daje sedaj: Fran Kristan, nadofical pri deželnem odboru (deželni dvorec), oziroma v njegovi odsotnosti Jernej Erman, ofical istotam; dalje Alojzij Kocmur, odvetniški solicitor pri odvetniku J. P. Vencajz.

Da pa bode mogoče izseljencem dati navodila in znake, moral bi se vsak pred odhodom zglašiti pri enem izmed navedenih v Ljubljani.

Zato se naprošajo prečastiti župniki, katerim se bodo pošiljali za sedaj naslovi vseh onih, ki so presili za potne liste, oziroma jih prejeli, da blagovolijo prigovarjati vsem, naj se zglase pri »Rafaelovi družbi«.

Z ozirom na še vedno trajajoče zelo slabe razmere v Ameriki pa priporoča »Rafaelova družba«, naj se ljudstvo svari pred izseljevanjem in kolikor mogoče od njega odvrača, posebno pa opozarja na stroga določila ameriškega izseljeniškega komisarija, ki smo jih priobčili v predzadnji sobotni številki »Slovenca«.

Pripominimo, da se glasom izkazov okrajnega glavarstva v Rudolfovem selu v Severno Ameriko največ prebivalstva tega okraja.

Priporočamo v obilo naročanje tudi glasnik ameriške »Družbe sv. Rafaela«: »Ave Maria«.

Upravišstvo za Evropo ima vč. g. dr. P. Gvidon Rant v Kamniku, frančiškanški samostan.

Končno naj še navedemo na tem mestu sedanjí odbor slovanske podružnice

»Družbe sv. Rafaela«: Predsednik dr. Vladislav Pegan, odvetnik, deželni poslanec in odbornik v Ljubljani. I. podpredsednik Janez Kalan, župnik, urednik »Bogoljuba« v Ljubljani. Tajnik Fran Kristan, deželni nadofical. Tajnika namestnik: Jernej Erman, deželni ofical. Blagajnik: Alojzij Kocmur, odvetniški solicitor. Blagajnika namestnik Ivan Čerňič, posestnik in zavarovalnični potnik, vsi v Ljubljani. Odborniki: Dr. Janez Ev. Krek, Josip Gostinčar, državna poslanca v Ljubljani; oba obenem odposlanca podružnice za centralno društvo na Dunaju. Dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja. Viljem Gašperin, župnik v pokouju. Mihael Moškerc, urednik »Slovenca«. Dr. Ferdo Čekal, kanonik; vsi v Ljubljani. — Zunanji (tri) člani odbora: II. podpredsednik Ivan Tul, mestni kaplan v Trstu (pri sv. Antonu Novem; za Trst in Primorsko). Odbornika: Fran Grafenauer, državni in deželni poslanec (za Koroško) in Fran Kremžar, urednik »Gorice« v Gorici (za Goriško). — Namestniki: Anton Čok, kaplan v Trstu (pri Sv. Ivanu). Ivan Podlesnik, učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani. Fr. Demšar, državni in deželni poslanec, Selce. Gjuro Rašica, ravnatelj »Zadružne zveze« v Ljubljani. Dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani. — Pregledovalca računov: Anton Martinc, blagajnik »Vzajemnega podpornega društva« v Ljubljani, in Peter Matelič, podjetnik in posestnik v Ljubljani.

Družba sv. Rafaela.

Slovenci v Gradcu.

Zadnji čas se piše mnogo o Čehih na Dunaju. Spomnimo se ob tej priliki tudi Slovencev v Gradcu! Gradec je za slovensko narodnost nekakšna »mrtva točka«. Le malo ljudi je na Slovenskem, ki bi dobro poznali razmere graških Slovencev. Sliši se zdaj pa zdaj, da Slovenci v Gradcu zelo zatirajo, da jim je dejansko nemogoče posluževati se pravice združevanja in zborovanja, — to je vse, kar se vé o graških Slovencih. Nimamo niti vsaj približne statistike, niti drugih natančnih podatkov. Temu je največ kriva — nezavednost Slovencev samih, njih neodločnost, bojazljivost v mestu, ki jim ne bi smelo biti tuje! Tako puhlega nemštva, kot je graško, ni blizu. Če pogledamo nekoliko globlje, pa srečamo potujočene Slovence na vsak korak. Da se ne rekrutira graško prebivalstvo, vsaj kar je čvrstega, iz zgornještajercev, je jasno. Graško priprosto ljudstvo se rekrutira iz Slovencev. Tega se naj bi zavedel ves slovenski svet! Delavska masa je vsaj do polovice slo-

LISTEK.

Št.

Paul Bourget. — A. Kalan.

I.

Gospa Ligier se je zbudila precej razburjena oni dan, ki je bil odločiven za njeno življenje, kar ga je preživela kot vdova in mati. Ravno dve leti je bilo od tedaj, ko je trintrideset let stara izgubila svojega soproga; tudi ta je bil še zelo mlad, ko je umrl vsled vnetja prsne mre. Bil je advokat in obetala se mu je sijanja prihodnost.

Pred šestimi tedni se je tovariš njegova umrlega moža, tudi advokat, kakor ta, in njegov tekmeč pri mizi zagovornikov, toda prijateljski tekmeč, Georges Toucault, oglašil pri mladi ženi:

»Dolgo časa že, milostna, gojim do vas čut, kateremu sem spoznal naravo šele po smrti vašega blagopokojnega Pierra in odkar ste vi zopet svobodni. Mislim, da sem vam dokazal svoje spoštovanje in svojo udanost, ne samo s tem, da nisem vam o tem ničesar opomnil ne poprej, ne poslej. Sedaj pa vam z ozirom na vas povem, da se še nisem nikjer zavezal v življenju; vi pa pri svoji starosti imate tudi

pravico ali skoraj dolžnost, da obnovite svoje življenje. Človek ni nezvest preteklosti, ako jo smatra kot preteklost, in sicer z gorko iskrenostjo; to pa človeka ne ovira vsprejeti sedanjosti in skrbeti za bodočnost. Ali se smem nadejati, milostna, ako se kedaj odločite in se vdaste drugim razmeram, da se spomnite, da imate poleg sebe udanega, iskrenega prijatelja, kateremu bi bila najslajša želja popolno se vam posvetiti. Gospa, jaz vas ljubim. Privikrat si dovolim to ponosno čutiti pri vas. Treba vam je reči samo besedo, in ta bo odločilna. Toda ne izgovorite je poprej, dokler mi niste vsaj tega zaupanja izkazali, da to premislite. Ta resnična udanost, ki jo gojim do vas, je tudi nekaj, zato je ne odklonite kar takoj.«

»Obnovim naj svoje življenje?« odgovori gospa Ligier s tresočim glasom in pobešenimi očmi. Toucaultovo vprašanje jo je zadelo v globino srca. Ona ni hotela na to odgovoriti naravnost; ni bila zmožna, da bi odklonila ponudbo, ni pa tudi mogla reči: da, česar jo je tako nenadno zaprosil.

»Obnovim naj svoje življenje?« je ponovila. In pogledala ga je prijazno v oči, pa mu je odgovorila žalostna: »Svojega življenja jaz pač ne morem obnoviti. Vi govorite o pravici, o dolžnosti. . . . Jaz poznam samo eno pravico, namreč to, ki jo imajo moji otroci do mene; in samo

eno dolžnost, ki jo imam jaz do svojih otrok.«

»Ali, vsaj veste, da ljubim tudi vaše tri otroke.« odgovori Toucault. »In kdo bi jim mogel boljše nadomestiti njih očeta, kakor tovariš njegovih mladih let, ki ga je najbolje poznal, ki so mu najbolj znani njegovi nazori, njegova čustva, katerih bi si oni pozele za svojo hčerko in za svoja sinova? . . . Ali ne sodite o tem tudi vi tako, Katarina?«

Gospa Ligier je bila vidno razburjena, ter je s tem odkrila, da v svojem srcu temu pritruje, zlasti ko jo je ogovoril z njenim krstnim imenom, s čemer je razodel vse svoje spoštovanje in svojo ljubezen do nje. In prijel jo je za roko, ki mu je ni umaknila ter jo še bolj iskreno prosil:

»Ali dovolite, da jim jaz nadomestim tega očeta? Ali hočete biti moja žena? . . .«

»Ne govorite mi več o tem. Čutim, da bi to ne bilo dobro zame. Jaz ničesar več ne vem, ničesar več ne razumem. Jaz si sama nisem na jasnem. Ne zamerite mi.« je nadaljevala, vznemirjena vsled izraza na Toucaultovem obrazu. »Zaradi mene trpite, pa temu nisem jaz kriva. Zatrdim vam, da v tem hipu res sama sebe ne umem. Pozneje bova o tem še govorila, sedaj pa jaz ne morem! . . .«

»Čakal bom na vaš odgovor, kolikor časa hočete,« odgovori Georges, pa se

osokoljen vsled zaupnosti popravi, rekoč:

Šest tednov je minevalo, in ta strah, ki se je nenadno pojavil med bivšim soprogom in bivšo soprogo, jima ni več grenil njunih vsakdanjih sestankov. Georges je bil tako previden, da se tudi najmanje ni več dotaknil onega slovenskega razgovora in tudi o svojih nadah ni ničesar omenil. Bil je tako poln ozirov, da je ob bližajočem se 15. aprilu ostavil Pariz in je gospa Ligier mogla ob obletnici moževe smrti s svojimi otroci izvršiti svoje svete dolžnosti in jo ni nič motilo v tej odkriti žalosti; seveda je bila ta žalost že drugačna, nego bridkost, ki jo je čutila ob katastrofi.

Dne 16. aprila je dobila pismo, v katerem ji naznani Toucault, da se je vrnil v Pariz in da jo drugi dan obišče. Katarina je brala in zopet brala to sporočilo in med vrsticami je videla zopet novo prošnjo, dostojno a vendar zelo nujno. Nehote je pritislila ta list na ustnice, a se tega takoj prestrašila, ker se ji je zdelo, kakor da je ta list pred njo oživel kakor človek.

»Da, tedaj porečem: Da!«

Zakaj se je torej v jutro tega 17. dne gospa vzbudila tako razburjena, tako vznemirjena? Kaj se je zgodilo med tem, ko je ona poljubila pisemce Toucaultovo in med tem ko je počivajoč v postelji gledala s svojimi temnimi očmi in opazila, da ji

venskega rodu. Toda življenje teh Slovencev je podobno življenju sužnjev. Pišec teh vrstic je slišal na lastna ušesa, da jih spi po štirinast — v eni sobi in sicer po tleh, po klopih, po trije na eni postelji. Najizmučenejši ljudi v Gradcu lahko nagovoriš brez skrbi, da te ne bi razumeli, v slovenskem jeziku. Po najsiromajnejših, najbolj zapuščenih ulicah, najslabših stanovanjih, gostlinah itd. srečaš ogromno število Slovencev. Vprašal sem dva slovenska delavca v »Münzgrabnu«: »Koliko je Slovencev v tej ulici?« Odgovorita mi: »Pet nas je samo v tej hiši! V celi ulici nas je pa toliko, da jo lahko zadelamo, če se postavimo na cesto.« Graški Slovenci tedaj niso prazna bajka, temveč prava, a žalostna resnica.

Kaj je med drugim vzrok naše narodne nezavednosti? Alkoholizem. Dokler bo alkohol gospodaril med graškimi Slovenci v toliki meri kot sedaj, je vsak trud med maso zaman. Trezni in verni ljudje ostanejo v tujini zavedni Slovenci. Graškim Slovincem je treba trdne vere in stroge treznosti; kaj nam pomaga, če pride še toliko število Slovencev na kakšno veselico, kjer se samo pije in pleše, za narodnost pa se nabere samo nekaj denarja; v moralnem oziru ostane vedno samo maček.

Breznačajnost in sebičnost sta glavna vzroka našega nazadnjaštva. Danes krščanski, jutri ne, danes liberalci, jutri »katoliki« — to opažamo na mnogih graških Slovincih. Ali je to značajno? Ni čudno, da se tudi narodnost tako obrača; kdor ni trden in dosleden v enem oziru, ta ni niti v drugem, kdor baranta s svojim verskim prepričanjem, ta bo še lažje za-barantal svojo narodnost. Samo en slučaj! S prijateljem prideva v gostilno; pogovarjava se seveda slovenski. Pri so-sednji mizi sedi elegantno opravljen gospod z zlato verižico, z najfinjšo smodko v ustih. Z gostilničarjem, ki je Slovenec, se razgovarja po nemško. Ko ga dobi malo pod kapo, se vendar zavé, da je tudi on Slovenec. Prisede k nama, poje slovenske pesmi, naju pelje v trgovski dom, kjer postane zopet trd Nemec in hud liberalci, pelje nas dalje v »mali štajerski dvor«, tu postane odločen krščanski socialci in naju predstavlja za »Karolinca«. Poznao ga precej dobro, ker je ugleden mešanec.

Takšno je graško »nemštvo«, kajti to je le eden izmed tisoč zgledov.

Res, zanimivo je življenje graških Slovencev! Na vsučilišču se je svoje dni predavalo pravo v slovenskem jeziku, slovenski dijaki so smeli nastopiti l. 1848. s slovensko trobojnico in graški župan sam je nagovarjal Nemce in Slovence k slogi ter povdarjal enakopravnost. Sedaj se nam zdé ta dejstva — sanje.

Slovenstvo v Gradcu nazaduje! Zadnji čas je, da se slovenska domovina pobriga za graške Slovence!

Društvo »Domovina« je že na robu propada; Katoliško društvo »Kres« pa ima vrle, mlade moči, je naš branik na severu, ki nas vedno opominja, živo in glasno opozarja — na težko stališče Slovencev v Gradcu.

Ravno tisti može, ki so delali na to, da se je »Domovina« poliberalila, so sedaj že zapustili to društvo! In niso bili nedelavnji; tega ne smemo trditi. Tudi v moralnem oziru jim ne moremo bogve kaj očitati. Zato so bili za liberalce in socialne demokrate v »Domovini« »prekleri-kalni«. Toda, tem močnej ostane za vedno pečat na čelu, da so izdali društveni program in društveno katoliško načelo! Takrat je bila vsaka beseda zastoj; se-

daj seveda, ko je prešlo poveljstvo v druge roke, se menda kesajo svojega čina, a takrat jim je bilo vsako zagovarjanje katoliških načel »preumno«. Z vzorci se nikar ne bori!

Zopet ponavljamo, kar je za graške Slovence krvava potreba: slovenska kapela in društveni dom, ali bolje: društveni dom s kapelo. Ta zahteva je in ostane trajna zahteva graških Slovencev. Koliko lažji nam bo boj, kadar dosežemo ta cilj; koliko več duš bo rešenih, koliko več src ostalo zvestih veri in narodu! Slovenski dom s kapelo in slovensko službo božjo je naš — ceterum censeo!

Gibanje katol. dijaštva v Istri.

Istrsko katoliško dijaštvo je imelo svoj pokrajinski shod 14. in 15. avgusta v Sv. Petru v Šumi in Tinjanu (blizu Pazina).

Po sveti maši v Sv. Petru, kateri so prisostvovali vsi dijaki, je začel shod, kateremu je predsedoval tovariš S. Brajša, pravnik.

Dnevni red je bil sledeči:

1. A. Defar, pravnik, je imel referat o »Katolicizmu in nacionalizmu«. V tem referatu je v kratkih potezih rešil vsa so-fistična očitavanja, da namreč katoličan ne more biti dober narodnjak.

2. M. Glavič, bogoslovec, je v referatu »Socijalni rad katol. djaka« povdarjal praktično stran socialnega delovanja, ozirajoč se pri svojem referatu na nemško katoliško dijaštvo.

3. J. Cecinović, bogoslovec, je v svojem referatu »Katoliški i moderni svetovni nazor«, pokazal, da samo katoliško naziranje sveta zamore zadovoljiti človeško srce, ko mu drugo svetovno naziranje ne more dati moralne moči za moralno življenje.

4. S. Brajša, je prikazal v predavanju »Organizacija istarskog kat. dijaštva«, da se more zabeležiti lep napredek med katoliško organizacijo dijaštva, ako-ravno ima dosti zaprek in neugodnosti. Ker se je po vsakem referatu živahno de-batiralo bila je

5. točka »diskusija o našim kulturnim prilikama« razmerno kratka. Resolucije, katere so se po vsakem referatu sestavile, se bodo tiskale v »Luči«.

Na koncu zahvali se predsednik vsem, kateri so se zavzeli za to, da se shod mogel vršiti. Isti dan imeli so zastopniki organizacije svojo sejo.

Drugi dan, 15. avgusta udeležili so se vsi dijaki svete maše v Tinjanu. Po-poldne istega dne je bil v čitalnici občni zbor ferijalnega društva »Dobrila«. Predsednik St. Brajša je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče. A. Defar prebere za-pisnik ustanovnega zbora, kateri je bil odobren. Potem poroča predsednik nav-zočin o društvenem delovanju v zadnjem letu, da so namreč trije člani imeli ljudska predavanja skoro vsako nedeljo, sicer da je ferijalno društvo največ delalo med le-tom pri organizaciji dijaštva, da si tako pridobi naraščaja. Delalo je tudi priprave za spijetski shod katerega se je udeležilo 26 dijakov iz Istre, kar je za istrske raz-mere zelo častno in za pokrajinski shod v Sv. Petru. Društvo je osnovalo tudi svojo znanstveno apologetično knjižnico in, je bilo vedno v ozki zvezi z drugimi pokra-jinskimi društvi.

Tajnik A. Defar, ki je bil tudi blagaj-nik in knjižničar poročal je o stanju bla-gajne, knjižnice, ter se spominja tudi raj-nega župnika Raguzina, kateri je društvu zapustil mnogo svojih knjig. Društvena knjižnica je še vedno premajhna, ali ven-dar ima nekaj važnih del.

J. Cecinović, kateri je dobil poobla-stilo od odsotnih revizorjev, izjavi da je vse v redu in predlaga, da se odboru da absolutorij, kar je bilo tudi sprejeto.

Na predlog B. Ukušića bil je per ac-clamationem izvoljen sledeči odbor: pred-sednik A. Defar, pravnik; podpredsednik I. Ujčić, bogoslovec; tajnik in druge služ-be: S. Brajša, pravnik, revizorji Miroslav Glavič i Pahor Oskar, bogoslovca. Pri točki »raznoterosti« predlaga S. Brajša, da se vzame za društveni znak trak z društvenim imenom in sicer pri slavno-stih, v drugih slučajih pa občni znak ka-toliškega dijaštva.

Glede konvikta v Pazinu je bila spre-jeta sledeča resolucija: »Hrv. - slov. istr-sko dijaštvo, združeno v hrv. - slov. istr-skem katol. akademickem društvu »Do-brila« imajoč pred očmi kakor dijaštvo občni interes svojih kolegov na hrvaški gimnaziji v Pazinu, izjavlja o konviktu v Pazinu sledeče:

1. Kakor smo uverjeni iz lastne izkušnje, je nujna potreba, da se ustanovi v Pazinu konvikt za dijake hrv. gimnazije.

2. Uverjeni smo, da so Salezijanci najbolj sposobni, da kakor voditelji kon-vikta s svojim pedagoškim znanjem uce-pijo v mlada srca katoliški in hrvaški (oz. slovenski) duh.«

Potem je bil občni zbor zaključen.

Po blagoslovu podali so se dijaki z množico v Ježen k odkritju spomin-ske plošče škofa Dobrile. Slavnostni govor je držal bogoslovec J. Cecinović, v katerem je v kratkem orisal življenjski in delo škofa Dobrile, kakor katolika in rodoljuba. Po dokončanem govoru, kate-ri je bil pozdravljen z burnim ploskanjem, je blagoslovil župnik iz Sv. Petra veleč. g. L. Sloković odkrito ploščo. — Na plošči je sledeči napis: »Ovdje se je rodio 1812 veliki biskup i prvi budioc Istre Dr. Juraj Dobrila, umro u Trstu 1882. Na vječnu uspomenu postavilo H. S. K. A. F. D. Dobrila za Istru 1909.«

Potem je govoril Brajša o ferijalnem društvu »Dobrila« razlagajoč vzroke, za-kaj se je osnovalo to društvo. Juraj Do-brila, drugi nečak rajnega škofa zahvalil se je v lepih besedah ferijalnemu društvu, da je odkrilo spominsko ploščo.

Na koncu odpeli so dijaki »Lijepa naša domovina« in druge narodne pesmi. — Tako je ta lepa slavnost bila končana.

Dan goriškega krščanskega ljudstva in Orlov.

Miren, 22. avgusta.

22. avgust bo ostal goriškim krščan-skim somišljenikom gotovo nepozabno v spominu. Otvoril se je ondi prelepi in ve-liki »Društveni dom«. Ves Miren je bil v zastavah, sprejem krščanskih društev z zastavami uprav silajen, sv. maša pa na visokem gradu, odkoder se vidi po lepi goriški planjavi. Daroval jo je brat dr. Le-nard, stregla sta dva Orla v kroju.

Uprav mogočen je bil sprevod od gradú do doma. Sprejaj Orli na konjih, z njimi 100 Orlov v kroju, vrla mirenka de-kleta v narodnih nošah in zastopniki goriških krščanskih društev.

Od Orlov so bili navzoči ali pa zastopani vsi goriški odseki, od kranjskih pa: Idrija, Šturje in Ljubljana.

Nato se je vršilo blagoslovljenje »Do-ma«, nato pa mladeniški tečaj. Govorili so Fr. Kremžar, dr. L. Lenard in F. Terse-glav. Vse govore objavimo, zaradi po-manjkanja prostora zamoremo danes le F. Terseglavovega.

»Da, Georges ima prav,« je nadalje-vala sama s seboj, »jaz imam pravico ob-noviti svoje življenje. S tem ničesar ne vzamem njemu, ki ga več ni. S tem tudi ničesar ne odvezam njegovim otrokom, ki mi jih je on pustil, ker jih Georges ljubi... Pri malih dveh bo to čisto na-ravno, pa tudi Karol to spozna, ko o tem vse dobro prevdari. Sedaj seveda je misli, kakor sploh mladi ljudje, da mora vse ta-ko ostati, kakor je bilo. Toda vse ne more tako ostati... Oh, zakaj že nisem včeraj z njim o tem govorila... Toda šli smo na pokopališče, kjer smo cvetic položili na očetov grob. Oh, kako jih je ljubil!... Seveda, Karol je čudovito naglo vzra-sel...«

Hipoma je zagledala v duhu posteljo, kjer je ležal njen mož mrtev. Treba bi ji bilo odpreti le vrata v sosednjo sobo, pa bi jo bila v resnici videla. Videla je sta-rejšega sina, ki je stal poleg, držeč roki svojih dveh mlajših sirot. Takrat se mu je vrezala temna guba čez njegovo mlado čelo, ki v teh dveh letih še ni izginila. Neki sklep se je vkoreninil na njegovih naenkrate resnih licih in nikdar ni bilo vi-deti več na tem obrazu onega brezskrbne-ga otroškega smehu, ki je posebna prednost njegovi starosti. Gotovo je on ob smrtni postelji očetovi napravil obljubo, in da jo drži, to je kazala njegova vztrajnost, s katero je spolnoval svoje dolžnosti in

F. Terseglav je govoril o

KRŠČANSKE IDEJE — TRDNI VEZI NAŠE ORGANIZACIJE

in je nekako sledeče izvajal:

Politični klerikalci.

Velik pomen mladeniške organizacije vidim v tem, da si drug drugemu kot mladi in odkriti prijatelji povemo resnico in ne trosimo drug drugemu peska v oči. Dobro je, če govorimo o krščanstvu, trdni vezi naše organizacije, za nas in za nasprotnike. Za nas — da naš naraščaj ne pozabi, da je fundament vsega našega po-litičnega in socialnega dela krščanska ideja! Če bi se izpremenila naša poli-tična smer, če bi se socialno delo izvrševalo po drugih načelih, eno bo in bo ved-no ostalo, naše krščansko svetovno nazi-ranje! (Živahno odobravanje.) Naši mladeniči naj pridno bero zgodovino počet-kov našega gibanja, ko so Mahnič, Kreki in Ušeničniki z živim ognjem šli v boj za pravico izpovedovati se jasno za kristja-ne, ko so visoko na ščit dvigali tri te-meljne vzore našega mišljenja — Boga, posmrtnost in duševnost. Dobro pa je tudi za nasprotnike, če o tem govorimo, da ne bodo imeli pametnega raz-loga nam očitati, da nismo iz prepričanja kristjani, ampak le klerikalci iz osebnih sebičnih razlogov.

Poleg odločnih krščanskih demokra-tov in odločnih — recimo poštenih — svo-bodomislecev imamo med drugim tudi po-litične klerikalce. Samo to ni res, da bi jih veliko bilo, kakor se od več strani iz-dobrega in slabega namena trdi. Res pa je, da so še tisti, ki so, odveč. Skrbno treba paziti, da se ne pusti do kakšne ve-ljave takih, ki samo zohlejo, pa potem gospodarja še vgriznejo. (Dolgotrajno od-obravanje.) Politični klerikalci iz same do-bičkarije ne škodijo toliko direktno kot indirektno, da namreč lahko našo stvar polenijo in zamočvirijo. Boljši so zavedni nasprotniki kakor taki, ki so ob-enem nezavedni nasprotniki in nezavedni naši. (Odobravanje.)

Druga vrsta političnih klerikalcev s-tisti, ki iz vselej do uspešnega političnega in gospodarskega dela krščansk-demokratske organizacije z njo pošten in odkrito sodelujejo, ker v nasprotni strankah ne vidijo pravega dela. Vendar pa tudi ti niso pravi sinovi in naša orga-nizacija jim je le mačeha. Kaj, ko bi kda prišla med nami drugačna politična in so-cialna načela na vrh — kaj bodo ti adoptiranci v naši stranki počeli? Pa še nekaj: Naša stvar potrebuje vedno reforme in napredka, zato mora imeti take somišlje-nike, ki na njej tudi napake vidijo. Adoptiranci pa vidijo na nas le, kar je zazdal ugodno.

Pravi naši somišljeniki so zato tisti, ki so Bogu urdani, ponižni delavci, možje molitve, ki se žrtvujejo in pri nas ostanejo v dobrem in zlem, v miru in vi-harju. Oni so mozeg in hrbišče stranke! (Živahno pritrdjevanje.)

Potreba nabožnega in političnega krščanstva.

Velika pa je tudi kategorija tistih, ki so samo z n a v a d e kristjani. Dobesedno se to seveda ne sme umeti, ampak tako, da pri njih navada največ odločuje. Takih kristjanov je veliko med nami — in ti vo-lijo našega poslanca zato, ker jim župnik tako veli — veliko več pa jih je med libe-ralci. (Pritrdjevanje.) Cerkev se pri njih neha z zidovi domače farne cerkve in Kri-stusa vidijo le na oltarju, o njegovem kra-ljestvu v vseh srecih in njegovem imenu na trgih, cestah in vseh javnih napravah, ki so v blagor človeštvu, pa nočejo nič

ugaša pred njo plamen vesele nade?... Ko je hišina odstranila zastore in odprla okna, tedaj so se vsuli valovi svetle luči v njeno stanovanje v ulici Vaneau; okna so gledala na prostrani vrt avstrijskega poslanštva, ki družijo ulico du Varenne z ulico Babylon. Smejal se ji je jasno nebo. Ptici so prepevali. Vseposvoda pomlad! Ah, kako slabo se je vse to skladalo s po-ložajem, v katerem se je nahajala mlada žena, ki se jej je življenje kar nekam izgubljalo. — Obleka svetle barve, ki jo ji je pripravila hišina, ji je vzbudila veselejše misli. Zakaj se ji je torej vedno bolj mra-čilo čelo, kolikor bolj je kazalec hitel na-prej na stenski uri? Zakaj je še vedno razmišljevala, namestu da bi vstala, kakor bi se bala, da ji ta dan donese nekaj nepri-jetnega in nepoznanega?

II.

Ko je bila gospa Ligier govorila o svojih dolžnostih do otrok, tedaj ni pove-dala vsega njemu, ki jo je tako nujno za-prosil, pa obenem tako resno, da jim on hoče nadomestovati očeta. Ni mu prizna-la, da ji je bil eden izmed otrok, najsta-rejši. Karol, že več mesecev povod strahu, ki se je neprenehoma družil z brid-kostjo. Sin in mati nista glede Georges Toucaulta nikoli spregovorila besede. Ta je tikal tega odraslega dečka, ki ga je po-znal od rojstva, jednako kakor je tikal tudi

mlajšega bratca René-ja in sestrice Hele-no. René je bil star pet let in hčerka deset in pri teh je bilo to brez kake sence le iz-raz posebne prijaznosti, ki jo je do nju go-jil očetov prijatelj; toda Karol pri svojih šestnajstih letih se je pa temu nasproti kazal neprisotnega in sovražnega; in zdelo se je, da Toucault tega ni opazil. Ravno nasprotno je on zadnji čas podvo-jil svojo prijaznost in skrb nasproti temu molčečemu, bledemu mladeniču. Gospa Ligier je opazila ta nastop Toucaultov nasproti svojem sinu. Rada je to imela, vendar pa je v tem videla novo zname-nje, da je njeno srce ne vara. Zato pa to lepo aprilovo jutro, ta dan zaroke, ki je bila v njenih mislih že sklenjena stvar, sama s seboj ni drugega razmišljala, ka-kor to: Kako da ona svojem sinu sporoči, da se zaroči s Toucaultom?

»Morala bi bila že v teh šestih tednih govoriti z njim, poizvedeti... Pa ni se ni hotelo. Pred njim, kakor pred njegovim očetom, ki mu je tako zelo podoben, se čutim vedno v zadregi, da mi ne more be-seda iz ust... Pa vendar ima Georges prav.« Imenovala je v duhu tega moža, ki ga je ljubila. Rada ga je imela, a žal, srce ji je bilo pri tem razdvojeno. Tako čustvo ima toliko sile, da nam je hudo, ako se borimo proti njemu, vendar pa ne toliko, da bi vse drugo izgubilo pred nje-govo vsemogočno opojnostjo.

lepi uspehi pri njegovem delu. Na liceju Saint-Louis je v svojem razredu vedno bolj napredoval; sedaj je bil že med prvi-mi. Brez dvoma je sklenil v svojem srcu, da hoče pri svojih domačih nadomestovati odvzetega varuha, on hoče biti poglavar družini brez očeta. Kako, ali mati ni bila ginjena, ko je uganila ta otroški družinski roman pri svojem sinu? Kako, ali se žena, ki je bila na tem, da poskrbi družini dru-gega poglavarja, ni prestrašila, ko se je spomnila te prevelike gorečnosti svojega prvorojenca? Da, in v trenutku, ko se je imela konečno odločiti, bojevala se je proti temu strahu...

»Saj prijatelj, ako vstopi v našo dru-žino, ne bo nasprotoval temu Karlovcu sklepu, če ga v resnici ima! Saj je le v korist brata in sestre, ker tako strastno želi, da bi postal nekaj. On sam torej čuti, da je treba nekoga. Ta neki, tega jim uprav jaz oskrbim, ako jim dam Tou-caulta za drugega očeta... Preveč že omahujem... Takoj, ko se vrne iz šole, pride in me objame kakor vsaki dan. Te-daj govorim z njim, prisežem, da govorim z njim.«

Cas je hitel, ko so ji take misli begale po glavi in kazalec na uri je kazal na de-set. Se dobre pol ure in Karol, ki gre iz šole ob pol enajstih, bo doma. Še štiri ure in tedaj pride Toucault. Gospa Ligier se hitro dvigne, se napravi s tako pozor-

vedeti. Izključno le nabožno kršćanstvo v tem smislu je za naše čase in potrebe napačno — svojčas je seveda popolnoma zadostovalo in bilo gotovo tudi bogoljubno. Če je še danes, dvomim — Kristus ni prišel zato na svet, da bi se samo skrival v zadnjih koticah človeških src — saj je Kristus kralj, Gospod, absoluten vladar. Živimo v novodobnem poganstvu, ko je treba z nekako vsiljivo gorečnostjo braniti naša načela, treba s silo nebeška vrata odpirati. Tudi Kristus ni bil vedno le v sinagogi in na goro je odšel molit in se postit večkrat, da nihče ni vedel — in ko se je vrnil, je s postoteno močjo zopet delal za socialni blagor človeštva.

Zdaj pa, dragi mladeniči, odkrito besedo z vami! Med našimi dobrimi somišljeniki sta dve vrsti, taki, ki kršćansko idejo izpovedujejo z ustin in tudi s srcem, s čustvom, in taki, ki zravetega tudi dejansko kršćanstvo kažejo. Kakor bi ne bilo prav, biti praktičen kristjan v tem smislu, da bi le dela kršćanskega usmiljenja izvrševali in zgledno živeli, pred nasprotniki pa ne branili naših načel samih in jih vsepovsod povdarjali, tako je napačno le s srcem in prepričanjem kristjan biti, na zgledno življenje pa pozabiti. Tak človek s tem našo stvar in našo organizacijo prizadeva škodo, ker ne pridobiva novih članov, kajti nasprotniki se v svojem naziranjem tembolj utrjujejo, čimbolj vidijo na nas, da sami ne izpolnjujemo, kar za edino resnično oznanjamo. (Dolgotrajno odobravanje.) Eno pa posebno povdarjamo — ne pozabite, fantje molitve! (Burno pritrdjevanje.) Tudi jaz moram odkrito priznavati, da sem mlačen — in kdo izmed nas ni večkrat, ko nas ogromno zunanje delo, ki ga imamo, tako obvladuje? Eno pa držimo trdno — zvezo duše z Bogom po iskreni molitvi — čut odvisnosti od Boga, čustvo, da smo le skromni delavci za njegovo slavo, ne zahtevajoči drugega plačila kot Njega! (Živahno odobravanje.)

Ali je odločnost v našem boju ne-kršćanska.

Ne samo od liberalcev — dragi mladeniči — tudi iz naših vrst čujete nemačkost očitek, da boj, ki ga vodite, ne odgovarja načelom kršćanske ljubezni, ker je brezobziren. Mi pa danes tu povzdignemo svoj glas in pravimo: Od liberalcev, ki kršćanstvo saj večinoma in v temeljnih njegovih načelih zametajo, si tega očitati ne pustimo, ko o tem ne morejo soditi. Kar se pa tiče nekaterih naših, jim pravim: Če mladeniči greše v svoji živahnosti, pa posnemajte Kristusa, ki je povedal zgodbo o dveh sinovih, od katerih je imel oče najrajši tistega, ki je, čimbolj je bil prej grešil v mladostni lahkomišljenosti, tembolj pozneje delal za očetovo hišo — dočim mu je bil tisti sin, ki ga je vedno ubogal in vse izvrševal v slepi pokorščini, menj ljub. (Živahno odobravanje.)

Ko so judje gradili porušeni Jeruzalem, so imeli v eni roki kamen, v drugi meč. Tako i mi. Zato naša stavba morebiti ti in tam ni popolna, a glavno je, da božji Jeruzalem zgradimo — kamne bomo pozneje opili. (Tako je!)

Ne tajimo, da je velika politična podivjanost marsikje na Slovenskem. Boj je večkrat sirov, drug drugega sumniči in mu podtika slabe namene — poštenosti se nikomur noče priznavati. Pa kako bomo to odpravili? Mar tako, da bomo nasprotniku prizanašali, ko nas on tepe? Le tako poizkusite! Pa potem ne bo več nikogar, ki bi taka dobra dela delal, kajti ime Kristusovo bi bilo kmalu izbrisano iz javnosti!

nostjo, kakor da bi jo k temu naganjala kaka posebna dolžnost. Odela si je krog vratu verižico z uro in zapestnice okrog rok, ki jih že dve leti ni nosila. V tem pa potka nekdo na vrata, gospa se vstraši, ker se spomni, da bo kmalu pred njo stal sodnik. In vendar ona ni bila ničesar kriva. In res je prišel Karol, ki pa ni vstopil, ampak kakor začaran obstal pri odprtih vratih.

»Kaj pa imaš?« ga vpraša mati vsa zmedena, ko je opazila, kako je sinu šinila kri v glavo.

»Nič!« pravi. »Za hip sem bil osupnjen. Navajen sem, da vas vedno vidim črno oblečeno... Toda kaj hočemo... Doba žalovanja je minula...«

Nehote se je pogledala mati v zrcalo na steni. Videla se je v sivi obleki, svetloveseli, ki se je vjemala z njenimi kostanjevimi lasmi, poleg sebe pa je videla dijaka še vedno v žalujoči obleki. Glas se ji je tresel, ko mu je hotela odgovoriti; toda obrnila je pogovor takoj na drugo stvar.

»Kako si zadovoljen danes s šolo? Ali je bilo vse v redu?« — In sama sebi je tiho dejala:

»Še počakam nekoliko. Preveč se je razburil, ko me je zagledal v tej obleki. Po kosilu bo še čas.«

(Konec.)

Ali je Kristus res oznanjal tako medlo in neodločno kršćanstvo?

Sicer pa ali obrekuje ali pa ne umeva Kristusa, kdor meni in trdi, da je oznanjal tako sladkobno vodo, kakor mnogi hočejo. Naš Gospod je bil mladeniški, živ kot ogenj, goreč kakor baklja in strah svojim nasprotnikom! Gospod je sam tiste, ki jim danes ni prav, da se kršćanstvo premalo očitno kaže, jutri pa, da se udarja nasprotnike, pojutrišnjem, da se preveč z nasprotniki paktira, potem zopet, da se jih preveč odbija, sledeče označil:

»Komu naj primerjam otroke tega rodu? Podobni so ženskam in otročajem na cesti, ki pravijo: »Peli in igrali smo vam, pa niste plesali — pa smo zopet tožili in se niste jokali. Prišel je Janez Evangelist in ni jedel in pil — bil je torej abstinent — pa so rekli: ta ima hudiča, in je prišel sin človekov, pa so djali: glej ga, po gostijah hodi, je pijanec in požeruh in z grešniki — liberalci — občuje.« (Živahno odobravanje. Veselost.)

Kako je bil ustanovitelj kršćanske vere odločen in neizprosno v načelih.

Ali pomnite, kako je Kristus ožigosal farizeje, ne da bi pomišljeval, da imajo vsa sredstva v roki, da ga ugonobé? Imenoma jih je javno na shodu pred vsem ljudstvom moralce in hinavce. In apostolom je rekel, da, kjer jih ne bodo sprejeli, koder bodo hodili mir božji oznanjati, naj pokažejo svoj srd in ogorčenost celo tako, da otresejo prah tiste hiše od svojih nog. In ko so apostoli Gospoda po njegovem govoru zoper mogočne farizeje opomnili na nevarnost, jim je dejal, da resnica se ne da zakriti — kar se govori v spalnicah, to vi povejte na strehah — ker telo zamorejo umoriti, duha pa ne. Bodite z meči prepasani in goreče baklje imejte v rokah — kajti ogenj sem prinesel na zemljo in kaj hočem drugega, kakor da se vname! In mir? Kaj mir! Nisem prišel mir oznanjati, ampak otroka ločit od matere, sina od očeta, sestro od brata! In kdor ne sovraži vsega, kar ni za mene, ta ni z menoj!

In če se je Gospod, ki svojih gorkih čustev ni zatajeval, jokal nad Jeruzalemom, ker ga bodo sovražniki razdžali, kdo more nam braniti vzplamteti v gnjevu, ko hočejo našim otrokom oropati dedne vero? (Burno odobravanje.)

Učitelj.

»Soča« je cel mesec, predno sem prišel v Miren govoriti, pihala, da bom prišel hujškat zoper učitelje. Hujškaštvo odklanjamo in povdarimo, da se do hujškača splošni nikdar noben član mladeniške organizacije pomižati ne sme in ne bo. Orel bodi organizacija ljubezni za dobro stvar in sovražstva zoper slabo, posamezne ljudi in stanove pa Orel ne napada. Njegov cilj je vse slovenske brate združiti v eno četo, če pa tega ne doseže, saj doseči, da bo brat brata spoštoval, tudi če je nasprotnega mnenja; tiste pa, ki ovirajo ta cilj, ki zasmehujejo naša načela in tako preprečujejo pošten boj načel, tiste treba pač onemogočujo v korist miru in ljubezni — v interesu kulture! Učitelj, član liberalne stranke, nas nič ne briga — vsak veruj, kar more — ampak učitelj, vzgojitelj naše mladine, naše krvi — to je nekaj čisto drugega. Tu reš velja — sproti podirati, kar sezidajo — ker zidajo na naši lasti! (Burno odobravanje.)

Končno kličem: Nasprotnikom mir, če ga hočejo, in boj, če ga hočejo — tistim pa, ki našega dela še do dobra ne umevajo: Molite za nas — mi za vas molomo in delamo!

Javna telovadba.

Popoldne se je vršila javna telovadba na vzorno prirejenem prostoru za novim Društvenim domom. Nastopilo je pri prostih vajah 92 Orlov, torej skoro vsi, pri naraščajskih vajah pa 36 fantkov. Vzorna je bila tudi telovadba na orodju. Vsega občinstva je bilo okoli 3000. Orel je ljudstvo živahno aklamiralo.

POSLANEC FON O OBSTRUKCIJI.

Po telovadbi so se vršili govori dr. Breclja in dr. Dermastije, ki jih tudi še objavimo. Prireditelj je brzojavno pozdravil prem. knez nadškof goriški dr. Sedej. Nato je govoril gospod državni poslanec Fon. Razložil je dalekosežni pomen slovenske opozicije in obstrukcije poslancev S. L. S. ter čeških agrarcev v preteklem zasedanju. Odločni boj zoper sedanji nemški zistem bodo poslanci S. L. S. energično nadaljevali, naj bo komu prav ali ne. Ni na Goriškem sto ljudi, ki bi obstrukcije ne odobraval. Celo liberalci jo; le neko glasilo zaradi svojih umazanih namenov napada poslance S. L. S.

Navzoči tisoči so z navdušenjem na vprašanje gospoda poslance, **odobrili opozicijo proti sedanjemu vladnemu zistemu.** Vihar odobravanja je sledil izvajanjem poslančevim.

Res — na mirensko slavnost 22. avgusta smejo biti naši goriški bratje ponosni!

PROTI SVOBODOMISELNIM ŠOLAM.

Grozen jok in stok vlada zdaj v svobodomiselnem časopisju. Z ozirom na ministrsko razsodbo je namreč dunajski okr. šolski svet zopet zaprl ljudske šole društva »Freie Schule«.

V IŠLU.

Dne 21. t. m. je zaslišal cesar zunanega ministra grofa Aehrenthala, ki se mu je zahvalil za povišanje v grofovski stan, nato pa poročal o tekočih zadevah in o delegacijskem zasedanju koncem oktobra. — Nadvojvodinja Marija Valerija in princeznja Gizela bavarska sta zaslišali v avdijenci nekdanjo dvorno igralko pl. Kiss-Schratt.

ŠPANSKA V AFRIKI IN V KATALONIJI.

Španska vlada je naznanila Marini, da mu v boju s Kabili dovoli vse, kar zahteva; nastopa naj z največjo gotovostjo. Španska vlada nakupi 35.000 avtomobilskih ocal proti pesku iz puščav in ravno toliko čelad; zrakoplove, ki se vodijo, dobi tudi 8000 mož ojačenja, tako da bo razpolagal z 48.000 vojakov. — Vojaška oblast v Barceloni je zaprla ravnatelja »Moderne šole«, Ferrerja. Notranji minister je izjavil, da nastopi z največjo strogostjo proti anarhizmu.

MIR PRED VIHARJEM V TURČIJI.

Kljub vsem pomirljivim poročilom z ozirom na položaj med Grško in Turčijo se poročila, da ob grški meji komaj vzdržujejo častniki vojake, da ne vderejo čez mejo. Mladoturški odbor ima neprestano tajne seje. Vse je podobno položaju pred revolucijo. Nabralo se je toliko netiva, da se pričakuje vsak dan katastrofa. Sedanji navidezni mir v Turčiji je mir pred viharjem.

Šentiljski dan na Viču.

Čeravno vreme ni baš ugodno kazalo, vendar se je zbralo 22. t. m. na Viču pri g. Pavliču na stotine ljudstva.

Društva, katera so šla skozi Ljubljano, so se zbirala v »Unionu« ob dveh popoldne. Točno ob pol treh se začne pomikati sprevod iz »Uniona« z godbo in konjeniki na čelu proti Viču. Občudovalci smo vztrajnost in moštvo naših »Orlov« in društvenikov, ki se niso ustrašili in pobegnili, kakor so izzivalci ob cestah, ko je začel padati dež v največji plohi celo pot do Viča. Kakor da bi nas vreme skušalo, kdo bo vztrajnejši, se nam je zdelo, ko je naposled na Vič došle goste obsijalo gorke sonce.

Pri vходу na veselilni prostor, kjer je bil postavljen slavalok, je pozdravil došle goste predsednik veselilnega odbora, na kar se je zahvalil v imenu predsedstva Z. T. O. brat Kržan kot njen zastopnik. V slikovitih narodnih nošah oblečena dekleta vseh stanov so pripenjale gostom šopke. Kmalu nato so došli iz nasprotne strani bratje »Orli« na kolesih, lepa četa jih je bilo, iz Vrhnike in Borovnice, na vozovih in peš pa tudi iz Iga. Zastopani so bili sledeči bratski odseki: Ljubljana, D. M. Polje, St. Vid, Šmartno pod Šmarno goro, Kamnik, Preska, Vrhnika, Borovnica, Ig in Vič.

Javna telovadba »Orlov«.

Kmalu po skušnji se je pričela javna telovadba. Že pri skušnji je bilo zbranih vse polno ljudi kot pri malokateri javni telovadbi. Godba zaigra koračnico in že zapazimo pri vrodu na telovadišče lepo četo »Orlov«, 60 po številu, ki po krasno izvajanjem rajalnem poходу nastopijo k prostim vajam v štiristopu. Prično se proste vaje. Začuje se fanfara, prvi štiristop kaže prvo prosto vajo. Precej smo opazili, da se bodo izvajale lepo sestavljene težke kamniške proste vaje. Zopet fanfara, en zamahljaj brata Dermastije, načelnika viškega odseka, ki je vodil telovadbo, in vse telovadišče se prične gibati po godbinem taktu. Vse štiri proste vaje so se izvajale zelo lepo in zadovoljivo. Sledila je orodna telovadba, pri kateri si lahko občudoval lepe gibčne vaje na drogu, bradlji, konju in kozi. Ne bodemo hvalili posameznih orodij, kdor je bil pričujoč, ta je videl dovolj, in bil prepričan, da se ne spi po telovadnicah »Orla«, ampak da tekmujejo odseki med seboj. Kdo tudi ni bil vesel krasnih skupin na drogu, kozi in konju? Gromoviti aplavzi po vsakem dovršenem gibu so pričali o zadovoljnosti gledavcev. Lep rajalni odhod je zaključil javno telovadbo. Pri izhodu je prejel voditelj br. Dermastija krasen velik šopek v dar!

»Orel« se ne pusti zasramovati!

To so se pokazalo po orodni telovadbi, ki so se nekateri navzoči sokoliči začeli norčevati. V teku so morali zapustiti veselilni prostor! Naj bo vsem narodno-naprednim, socialnim demokratom in svobodomiselnem 22. dan v avgustu pred očmi, da se »Orel« ne bo pustil nikdar nikomur zasramovati! Kdor še ni pa še bode prejel plačilo za svojo napredno surovost!

Veselica

na skrbno urejenem prostoru se je vršila v kar najbolj obširnem programu. Ne-

umorne so bile gospice v prodajanju srečk, razglednic, pobiranju za obmejne Slovence ter s postrežbo v raznih paviljonih. Hvala in čast jim! Neutrudljivo je svirala slavna domžalska godba pri javni telovadbi kakor tudi pri veselici. Veselo so se oglašali razni pevski zbori, med katerimi so želi veliko polivale pevci in pevke glasbenega društva »Ljubljane« pod vodstvom g. Sveteke. Prekmalu je potekel čas ločitve od prijaznega Viča, katerega smo zapustili z zavestjo, da je bilo zelo lepo in v želji, naj bi bilo še več takih dnov za Št. Ilj. Na zdar!

Štajerske novice.

Š Mladeniški Marijin shod v Kostivnici se vrši v nedeljo, 5. septembra. Ob 10. dohod mladeničev v procesijah, nato pridiga in sv. maša, od 1. do 3. ure pod župnikovim kozolcem veliko mladeniško zborovanje, ob 3. slovesne večernice in pridiga, ob 4. uri odhod v procesijah. Ta mladeniški shod prirede mladeniške Marijine družbe v Kostivnici, pri Sv. Petru na Medvedovem selu, v Šmarju pri Jelšah in na Sladki gori z dotičnimi mladeniškiimi zvezami in vabijo na shod vse naše zavedne mladeniče iz ostalih župnij rogaške in šmarske pa tudi iz slovenjebistriške dekanije. Pri čenstohovski Materi božji v Kostivnici pod vznožjem častitljivega Boča se bomo v cerkvi in izven cerkve vsemali za Boga in Marijo in našo tlačeno slovensko domovino.

Š Dekliški Marijin shod na Tinskem. v župniji zibiški se vrši na praznik Marijinega rojstva 8. septembra z enakim sporedom kot mladeniški v Kostivnici. Prirede ga imenovani župnij dekliske Marijine družbe in vabijo iz šmarske, rogaške in mejne kozjanske dekanije vse dobre hčerke Marijine na shod V veličastni romarski cerkvi Marijini na Tinskem odkoder je prelep razgled daleč na okrog, se bodo naše mladenke poklonile Brezmadežni, na velikem dekliskem zboru izven cerkve pa se bodo vemale za lastno srečo in za obrambo verskih in narodnih svetinj.

Dnevne novice.

+ Shod K. Z. v Šmartnem pri Litiji. V nedeljo, dne 22. t. m. po prvi maši se je vršil zelo dobro obiskan shod K. Z. v Šmartnem pri Litiji. Na shodu je govoril dr. Rožič o izobraževalnem pomenu Kmečkih zvez ter o gospodarski in politični organizaciji S. L. S. Dež. odbornik dr. Pegan je govoril o delu v deželnem zboru; nadalje o aneksiji Bosne in Hercegovine in tej sledeči agrarni banki in o pooblastilnih zakonih. Končno je jasno razložil veliko važnost obstrukcije naših poslancev v drž. zboru, ki hočejo z obstrukcijo doseči, da se vlada začne ozirati tudi na Jugoslovane in da odstopi nemiškonacionalna vlada, ki je Slovence krivična in neprijazna. Zborovalci so soglasno izrekli zaupnico poslancem S. L. S. ter zahtevali, da naj še naprej trdno vztrajajo v boju za politične in narodno gospodarske pravice vseh Jugoslovancev.

+ Shod mladeničev ribniške dekanije vrh Sv. Gregoriji pri Ribnici je nad vse pričakovanje sijajno uspel. Navzoča je bila čez tisoč broječa množica. Že došlo dalje poročilo moramo vsled pomanjkanja prostora odložiti za jutri.

+ V Kovorju je imel deželni poslanec I. Piber 22. t. m. ob 3. uri popoldne ljudski shod. Poročal je o delovanju deželnega zbora; nadrobno je obrazložil lovsko, šolsko in melioracijsko postavbo. Naslikal je tudi politično razmerje državnih poslancev nasproti centralni vladi. Z zanimanjem so sledili obili poslušavci izvajanjem g. poslanca.

+ Katol. slov. izobraževalno društvo v Črnomlju deluje prav izborna. Skoro vsako nedeljo se vrši redno predavanje, tako o ustavi (3 ure, predaval č. g. Kubinek), o zgodovini slovenskih narodov v prvi polovici 19. stoletja s posebnim ozirom na ilirizem (4 ure, predaval g. cand. iur. Malnerič), o alkoholu in zdržnosti (2 uri, predaval isti), v nedeljo se vrši zopet predavanje: o domačih obratih v Beli Krajini (predava g. Malnerič). Društveniki so napravili letos tudi en skupni izlet na Rožanec, kjer so jim bili vrli Rožančanje postavili slavaloke; dne 5. septembra pa se vrši ustanovitev belokranjskega Orla z javno telovadbo, dramatično predstavo, s petjem in godbo.

+ Sestanek katoliško-narodnega belokranjskega dijaštva se vrši dne 5. septembra. Tovariši, udeležite se ga polnoštevilno. Če bo mogoče, napravimo drugi dan skupen izlet v Karlovec.

+ Nekateri velikolaške liberalne dame znajo na posebno eleganten in prsrčen način izražati svoja čustva. Ko so se včeraj dobrepoljski »Orli« peljali skozi Lašče na shod mladeničev k Sv. Gregoriju, je iz okna v poslopju, kjer je nastanjeno sodišče, pokukala radovedna ženska glavica in »Orlom« — pokazala dolg jezik. Res, kako graciozno! Priporočamo tej

dami z dolgim jezikom, da se gre potem, ko dokonča svoje študije, vsaj za eno leto v Gradec olike učiti, če hoče, da se bo kedaj omožila, kar je njena priručna želja.

— **Velikolaški liberalci** so včeraj, ko so se dobrepoljski »Orli« vračali s shoda pri Sv. Gregoriju, na divji in surov način iz gostilne pri Somraku rivovali nad poštenimi fanti, ki so pač lahko ponosni na to, da v dostojnosti tako visoko nadkriljujejo laške visokoučene škrice, laški somišljeniki S. L. S. pa tudi vedo, kakšni ljudje se shajajo pri Somraku.

— **Veleizdajalci** so nemškonalionalni naši Nemci. Vrhunec pa je, kar piše »Alldeutsches Tagblatt« od 21. »Erntingsa« (avgusta). V uvodnem članku namreč denuncira nemški vladni samega prestolonaslednika in avstrijske dvorne kroge, ker so baje slednji povzročili, da se je morala nedavno v Kitzbühlu sneti frankfurtska zastava, ko je prišel tja prestolonaslednik. Piše, da je sovražnost, ki se je v Kitzbühlu proti nemški rajhovski zastavi pokazala, značilna in da to priobčuje v »upogled nemških krogov in rajhu, ki skozi mogo avstrijskih oficijoznih fraz ne vidijo avstrijske realnosti.« Dobesedno! Naši nacionalni Nemci torej najbrž zahtevajo, da pride kar nemški kor čez mejo v Avstrijo kaznovat glavarja v Kitzbühlu, ker je dal veleizdajalsko frankfurtsko odstraniti. Lepi patrioti so svobodomiselnacionalni Nemci v Avstriji!

— **Z Vrhniške.** V noči od 20. na 21. t. m. je pogorel velik vezan kozolec in poleg stoječi skedenj posestnice pri »Andrejčetu« na Vrhniški. Na kozolecu je bilo mnogo sena ter je bil naložen s snopjem. V ognju je ostal travokosni stroj in več vozov. Škode je več tisoč kron. Posestnica je bila zavarovana za nizko vsoto. Požarna družba iz Vrhniške, Vrda in Stare Vrhniške so bile takoj na kraju nesreče. Posrečilo se jim je ogenj lokalizirati, dasi je v bližini tudi s slamo kriti hlev. Čast vrlim gasilcem!

— **Smrten padec.** Poroča se iz Višnje gore, da se je 20. t. m. ponesrečil grede iz sejma iz Zatičine, Anton Prčun, doma iz Drage. Padel je in takoj mrtev obležal. Mož je bil že star.

— **Iz vode** je rešil 20. t. m. posestnik gosp. Ignacij Česen dečka Leopolda Erjavca tik nad svojim mlinom na Brodu ob Savi. Delavci, ki kopljejo jarek, da se napelje voda na turbino pri nameravani elektrarni gosp. Česna, so opazili potaplajočega se dečka, a se ni nihče upal skočiti za njim. Tedaj pokličejo posestnika; ta se vrže v zeleno vodo z nevarnostjo lastnega življenja in reši mladega fantka iz tolmuna. Fantek je bil še pri zavesti.

— **Šolske reči iz Dobrove.** Na naši šoli se že skozi cela štiri leta kaj pridno eksperimentuje: v tem kratkem času je poučevalo tukaj že celih enajst različnih oseb: učiteljev in učiteljic. Le gospodična učiteljica Karolina Ham, ki svojo stvar redno vrši, je v tem času ostala na svojem mestu, vse drugo učno osebo je pa v krajših in daljših presledkih sledilo drug drugemu. Pameten človek naj sodi, kak more biti ob takih razmerah šolski red in napredek. Šolski vrt je tako imenitno obdelan, da se tako zanemarjenega ne dobi niti med Culukafri. Za sadjerejo se v teh letih ni tukaj storilo čisto nič, četudi sta bila pri nas dva — po njihovih besedah — imenitna sadjereja: eden odkrit, drugi potuhnjena liberalca. Šolska hiša je tudi pod vso kritiko neprimerna za šolske namene. Vseh otrok za šolo godnih je do nad 400 skupaj, ki v sedanji šoli nimajo zadostnega prostora in v doglednem času se bode moralo skrbeti za to, da se ustanovi tukaj štirirazrednica, kakršno zahteva običaj otrok za šolo godnih. Ker je tukajšnja nadučiteljska služba do dne 25. t. m. razpisana, gledalo se bode na to, da dobi naša šola za bodočnost dobrega nadučitelja, ki naj se, če se to dosedaj še ni zgodilo, za to službo takoj oglasi. Sedanje razmere naj ga nikar ne strašijo, ker se bodo v doglednem času vse na dobro spremenile in potem bode imel tukaj prijetno življenje, ker je ljudstvo sploh — izvzemši kakih pet domišljavcev, ki se štijo biti socialni demokrati, vse v S. L. S. Torej: korajža velja! Le pogumno na nogo!

— **Strašen požar v Trnju pri Sent Petru.** V nedeljo, dne 22. avgusta začelo je nenadoma iz dosedaj še neznanega vzroka goreti v hiši pod župniščem. Ker je močan veter pihal, je bilo v sredi vasi takoj sedem hiš v ognju. Da se ogenj ni razširil dalje zahvaliti se je domačim ljudem, ki so takoj pričeli gasiti in pa požarnim brambam v St. Petru in Slavini, ki so s hvalevredno hitrostjo takoj prišle na lice mesta. Slučajno, rekel bi, zagledali so tudi ognjegasi v Zagorju, da Trnje gori in prišli so preden bi sploh moglo poročilo priti do njih, takoj na pomoč. Posrečilo se je vsem požarnim brambam ogenj in nesrečo vsaj nekoliko omejiti. — Pogorelo je sedem posestnikov vse: seno, žito, vozovi in tudi nekaj prešičev. Ubogi ljudje! Dve leti zaporedoma slaba letina, posebno glede krme, in sedaj priti ob vse! Pomoč je nujno potrebna! Posestniki so

revni in niso bili dosti zavarovani. Mile darove sprejema duhovniški urad v Trnju in županstvo v St. Petru. Alojzij Zelezny, kurat v Trnju; Matija Penko, župan v St. Petru.

— **Društveno gibanje.** Pretečeno nedeljo, dne 22. t. m. je naše katoliško slov. izobraževalno društvo priredilo petdejanjsko igro: »Andrej Hofer«. Veliko je bilo napora in priprave za njo. Pridno so se vadili naši mladi ljudje. A so se tudi postavili pred precej številnim občinstvom in izbornore rešili svoje vloge. Zaslužijo res priznanje. Se več bi bilo ljudi, ko bi jih ne bil dež odvrnil. Tudi med igro in posebno pri zadnjem djanju je nagajal dež; vendar so ljudje vztrajali do konca. Samo slika z mrtvim Hoferjem je morala izostati. Vse to pa se je moglo prirediti, ker je naš tukajšnji trgovec g. Ivan Vidic prepuštil svoje prostorno dvorišče. Lepa hvala mu bodi na tem mestu izrečena! Odbor pa je sklenil, da se ta igrokaz še enkrat ponovi in sicer precej prihodnjo nedeljo, 29. t. m. — Vstopnina bo znižana.

Svatopolka smo sinovi...

Slovansko vprašanje in Poljaki.

Ko so na Poljskem zaspali vsi nekdanji poskusi, vzbuditi med Poljaki zanimanje za druge slovanske narode, slovansko vest in zavest, je z veliko energijo vrgel v poljsko javnost nov program slovanske ideje »Slovanski klub« v Krakovu. Ustanovili so ga danes na tem polju širom sveta znani možje, kakor gg. vseučiliški profesor Zdzichowski, historik dr. Koneczny in pisatelj profesor Tadej Grabowski, v zvezi z imenitnimi poljskimi aristokrati (Potocki, Lubomirski itd.). Ta klub je ustanovil konsorci, ki izdaja od leta 1904. mesečnik »Swiat Słowiański«, ki si je postavil za nalogo presočati slovansko vprašanje s poljskega stališča.

Takoj v začetku je razglasil »Swiat Sl.« dvojno načel, kot vodilni misli in sicer: Razbiti v Avstro - Ogrski dualizem in stremeti za tem, da postane Avstro - Ogrska federalistična država in drugič izviti Avstro - Ogrsko iz pruski kremljčev, razdreti dvoezvezo z Nemčijo in približati Avstro - Ogrsko Rusiji in narobe. Tema dvema načeloma je »Swiat Sl.« ostal zvest od začetka do danes. Zato je tudi brez pardona nastopil proti staremu panslavizmu, ki je nameraval razširiti ruski imperium na vse slovanske narode, simpatično pa pozdravlja novo slovansko strujo v Rusiji, ki stremi za spravo Rusov s Poljaki in za osvoboditvijo Rusije iz tatarskega azijskega despotskega kalifata v ustavno in svobodno evropsko državo.

Toda poljski slavofili v svojem narodu niso našli ugodnih tal za propagando svojih idej.

Poljaki v Galiciji, večno privilegirani z Dunaja, so postali že tako vladni, to se pravi, bili jim je tako zelo na roko germanizacijski in centralistični sistem v Avstriji, da so izdali parolo: mi s takozvanimi slovanskimi narodi nimamo nič opraviti.

Od leta 1867. so določevali usodo avstro - ogrske monarhije trije narodi od enajstih. Mažari so neomejeno mažarizirali dežele krone svetega Stefana, Nemci so si rezervirali, — ko so izpredvideli da pri Mažarih z germanizacijo ne pojde in se je monarhija morala vsled faktov izpremeniti na dualistično državo — »charte blanche, da smejo delati, kar se jim poljubi kot »Herrenvolk« z vsemi nemškimi narodi v Cislajtaniji. No, in Poljaki? Nemci so dobro vedeli da tudi v Cislajtaniji sami ne morejo naenkrat udušiti vseh Slovanov. Zato so modro porabili orožje Svatoplukovih časov: razdelimo Slované, pridobimo za se en slovanski narod, da nam pomaga germanizirati ostale. In tisti, ki so se jim vsedli na lim so bili — Poljaki. Težko se je protiviti tistemu, ki nam deli dobrote, čeprav ne iz ljubezni — ampak strahu in prekanjenosti. Prav tako je bilo razmerje med Poljaki in Nemci. Nemci so dali Poljakom po vrsti ministra za Galicijo, poljščino kot notranji uradni jezik v Galiciji, dovolili so, da poprej germanizirani vseučilišči v Krakovu in Lvovu postaneta poljski; poklicali mnogo Poljakov v višje vladne službe na Dunaj, z besedo, Galicija je dobila faktično avtonomijo in Poljaki komando čez Rusine.

Poljaki so do novejšega časa uživali slavo izbornih diplomatov in dalekovidnih politikov. Toda ti »dalekovidni« politiki niso izpredvideli, da jih v bodočnosti ne čaka nič boljša usoda, kakoršno smo uživali od časa dualizma Čehi in Slovenci v Avstriji, Slovaki, Rumuni in Srbi na Ogrskem. Germanizirani zmagali so Poljake samo prihranili recimo za večerjo, kajti vseh Slovanov v Avstriji je bilo za kosilo preveč. — Poljski slahčiči pa so zadovoljni, da smejo mogoče sto let dalje živeti pod božjim solncem in iz same hvaležnosti lizati nemškim linavcem pete.

Kakor hitro namreč bi bila Avstrija od Krkonošev do Adrije »kerndeutsch«, kasirali bi Nemci na mah vso svobodo Ga-

licije in v doglednem času bi morala pasti tudi Galicija nemškemu zmagu v žrelo.

Toda, čeprav niso Poljaki niti za trenotek izpregli voza, v katerega jih je vpregla nemška prekanjenost, vendar hvala Čehom in njihovemu energičnemu, heroičnemu odporu, katerega so se večinoma udeleževali tudi Slovenci od l. 1867. sem — ni prišlo do tega in danes ima nemški zmag pošteno polomljeno zobe in pri zadnji obstrukciji se je skoraj zadavil nad slovanskim kosilom. Ni nas mogel pogoltniti, čeprav so nas bratje Poljaki tiščali v njegovo žrelo!

Vendar tudi Poljakom se odpirajo oči. Po 40 letih jih je začela zapuščati kurja slepota. Danes so nam že hvaležni za obstrukcijo in v bodočnosti nas bodo še hvalili in nam pomagali.

Tak je v splošnih potezih politični razvoj slovanskega vprašanja v Avstriji in take perspektive se nam odpirajo za naprej!

Da se je tudi Poljakom začelo svitati, zato ima nedvomno neprecenljivo zaslugu tudi »Swiat Sl.« in »Slovanski klub« v Krakovu.

Zanimivo bo morda izvedeti nekoliko iz boja poljskih slavofilov in njihovega glasila »Swiat Sl.« za svoje ideje. Ko se je ustanovil v Krakovu omenjeni klub in začel izdajati svoje glasilo, se je poljska javnost ironično posmehovala, češ, »vi slovanski agentje, bodite brez skrbi, pri Poljakih ne boste želi pšenice. Poljak in Slovan to je absurd!« Vendar »Swiat Sl.« ni obupal. Zvest svojemu programu je prišal nadalje izborne članke o slovanskem vprašanju in pregled vseh važnih dogodkov posameznih slovanskih narodov.

Ceprav je od začetka poljska javnost računala s tem, da kakor vsi prejšnji slovanski listi v Poljski, tudi ta kmalu zaspi, — vendar čitali so ga le. Počasni so se začeli zanimati zanj. In zadnje leto so pa že zavzeli odlično stališče napram njemu ter se razdelili v dva tabora. Na eni strani — večina — so se izpremenili v zveste privržence »Swiat Sl.« in slovanske ideje, drugi — manjšina, lahko rečemo ljudje »malega duha« pa so stopili v ljuto opozicijo proti poljskim slavofilom. Tako se je na primer pred leti zgodilo prof. Zdzichowskemu, ki je imel predavanje o slovanskem vprašanju v nekem akademičnem društvu, da so ga radi tega insultirali, češ, da s takimi predavanji demoralizira poljsko mladino in da je razširjanje »panslavističnih idej« med Poljaki največji narodni greh na Poljakihi!

In ko je meseca julija t. l. prišel velik prijatelj Poljakov in navdušen Slovan prof. Pogodin v Krakov v družbi ruskih akademikov, je del dijaštva grozil z demonstracijo proti pogoščevanju Rusov v poljski stolici. Toda povdarjam, da so bili to sami Rusi, najboljši prijatelji Poljakov, ki se v domovini sami borijo za osvoboditev Poljakov iz dosedanjega tiranstva!

Vendar dejstvo, da se Poljaki sploh brigajo za slovansko vprašanje, najsi bodo že potem prijatelji ali opozicionisti — je velik korak naprej. — Da se pa nikjer toliko ne piše in ne debatira o slovanskem vprašanju, kot na Poljskem, to je dejstvo, ki obeta, da niso več daleč časi, ko pojdejo Poljaki z nami proti skupnemu vragu!

Iste dni, ko je bil prof. Pogodin v Krakovu, je imel v akademičnem društvu »Zjednoczenie« predavanje o slovanskem vprašanju Poljak Studnicki, največji sovražnik Slovanov in slovanske ideje med Poljaki. Studnicki je privrženec takozvane »državne stranke« na Poljskem, ki pa, v ušesih povedano, razun njega samega šteje samo desetine, ne stotine privrženec. Vendar mož ima pogum in zaupa v resnico svojih idej. Pametni ljudje pa ga ne poslušajo, le med dijaštvom najde še sebi sorodne »ženije«. Vendar teorija, ki jo on razlaga, je imela še nedavno večino Poljakov za seboj. Da fzevé slovanska javnost nekoliko natančnega, kje pravzaprav tiči vzrok, da Poljaki nočejo biti Slovani, dodajam glavne misli dotičnega predavanja, kakor sem si jih zapisal med govorom. Dasi je danes Studnicki ničla, vendar njegovo razumevanje je vendar tako karakteristično za moderne Poljake, da je škoda, ako ga ne podam slovanski javnosti ad perpetuum rei memoriam.

Pan Studnicki je odgovoril tisti večer vedačeljnim akademikom na vprašanje: »Kaj je to — slovanska ideja?«

Poslušalci so pozorno poslušali besede »velikega mojstra«, ki je govoril kakor človek, ki je prepričan, da sam on pozna resnico do dna, približno tako-le:

»Slovanska ideja« — to je — likvidacija poljske ideje.

Slovanska ideja, to ni namreč nič drugega, kot izrodek ruskega imperializma. Porodil pa je ruski imperializem ta monstrum v drugi polovici XIX. stoletja. Panslavizem = ruski imperializem. Kaj pa je namen panslavizma? Nič drugega, nego vzbuditi sovinitizem slovanske (t. j. ruske) rase in uničiti na ta način nacionalno zavest posameznih slovanskih narodov. Narodni kapital (to se pravi individualna narodna kultura) mora izginiti na

korist rase. Torej rusifikacija in asimilacija, prilagodenje. Asimilirati more namreč le tisti, ki je fizično močen. Taka unifikacija vseh Slovanov nazaj na jedno plemo pa je reakcija proti nacionalnemu razvoju. Za izgubo pa »narodnega kapitala« na korist »rase« ni nobenih ekvivalentnih koncesij.

Rusiji nimogoče zaupati. Bila je zmiraj centralistična in despotična in taka ostane na vekov veke. Vera v prerojenje Rusije je kakor vera v življenje po smrti. Rusija bi se mogla decentralizirati in konstituirati po popolni rusifikaciji vseh — Nerusov. Najprej mora požreti in prebaviti vse Neruse, potem jim bo dala šele več svobode in se decentralizirala. Če pa jih ne bo mogoče prebaviti, jih bo pa vrgla iz sebe. (Ideja prodaje kraljestva Prusom.) Tak je bil stari panslavizem.

Ali je neoslavizem kaj drugega kot panslavizem. Ne, to sta dve identični ideji!

Kulturna moč Rusov se odpira na samodržstvo, pravoslavje in ruski narodni sovinitizem. Narodnost ruska pa se objavlja samo v fizičnem in moralnem uničevanju vseh neruskih Slovanov. Popolna unifikacija vseh elementov na teritoriji carstva!

Rusija spada med tipe vzhodnih, azijskih držav. Tudi psiha naroda je azijska. To so dokazali ruski učenjaki sami. Od vseh azijskih narodov pa so samo Japonci zmogni za konstitucionalno življenje v zahodno - evropskem smislu. Rusi, Turki in Perzijci nimajo teh zmognosti. Zna biti, da postanejo po evropsko konstitucionalni kedaj še Kitajci — nikdar pa Rusi.

Ruska, turška in perzijska konstitucija, so imperialistične. Te konstitucije so samo orodje za povečanje despotizma.

Akcija neoslavizma ne izhaja iz ruskega naroda, ampak se je rodila v glavi Stolipina.

To se je zgodilo po japonsko - ruski vojni, da bi pokazali, da je Rusija še zmiraj močna, vplivna in veličastna. Prvi namen neoslavizma je, zanetiti v Avstriji razdor in demoralizacijo, da se jo na ta način oslabi in olajša pozneje delo Rusiji.

Pogodin (!?) in tovariši so samo orodje ruskega despotizma. Poljakom se samo hlinijo s svojo bratovsko ljubeznijo. Treba, da jih Poljaki pri prvi priliki vržejo za vrata, kadar pridejo prodajat k njim svojo modrost, a ne pogoščajo kakor to dela Zdzichowski. Pogodin je linavec! V Varšavi je agitiral med Poljaki za rusko univerzo v Varšavi. Ko pride k Rusinom, agitira za moskalofilstvo in jih ščuva na Poljake. Na milijone ruskih rubljev plava po vzhodni Galiciji.

Zakaj so Čehi rusofili? Čehi morajo biti rusofili. Računajo namreč z dejstvom, da pride prej ali slej Galicija v roke Rusije. Gorje torej Čehom, če bi že sedaj ne delali za svoje bodoče sosede.

Tega pa, da bi prodrli Rusi celo do Karpatov, se boje Ogrji kot smrti. Kajti bili bi potem v šahu samih Moskalov in Moskalofilov. Slovaki (?) so ravno taki moskalofili, kot Čehi. In zdaj naj pridejo do Karpatov še Rusi. Gorje ti arpadov rod! Zakaj pa so Slovaki moskalofili? Zato, ker nimajo nobene zgodovinske preteklosti, niso bili nikdar državni narod in nimajo nobene samostojne kulture. Torej čutijo potrebo opreti se na kak drug narod, ki ima vse te pogoje.

V interesu Mažarov je, da prebavijo na korist svoje državne ideje čimprej vse slovanske elemente na Ogrskem. Grozi pa jim pri tem ekspanzija ogrskih Slovanov in Rusije. Ker tudi Poljakom grozi Rusija, da jih požre in prebavi, ergo slovanska nevarnost, grozeča enako Mažarom in Poljakom, dokazuje, da morajo biti naravni zavezniki Poljakov le — Mažari in narobe. Brez Poljakov namreč ne bodo mogli »prebaviti« svojih »Slovanov« in uresničiti svoje »državne ideje« (logika)!

Vsenemštvo in pangermanizem je za Poljake popolnoma brez nevarnosti. Vsenemštvo je popolnoma naraven pojav, ker tu se ni šlo za »raso«, ampak za zjedinenje razmetanih organov enega naroda. Isto zahteva vsepoljska ideja. Zato je vse-nemška ideja identična z vsepoljsko. In Prusi so bolj poljski naravni pomočniki, kot sovražniki. Kajti boj Rusiji in strah pred rusko ekspanzijo podi Poljake in Pruse v en tabor. Krik in strah pred nemškim »Drang nach Osten« je pretiran! Na poznanjske Poljake tu ne moremo reflektirati.

Vzemimo, da odpadejo od Avstrije avstrijski Nemci k Prusom, tedaj bodo prevzeli hegemonijo v jugovzhodni Evropi Mažari v zvezi z »poljsko državo«. Mažari bi se po odpadu Nemcev lahko popolnoma osamosvojili, pomagali bi Poljakom do obnovitve kraljestva in se zvezali z njimi v močno dvoezvezo, ki bo stala med Prusijo in Rusijo. Če k tej dvoezvi pride še Italija, potem bodo imeli hegemonijo v srednji Evropi Mažari, Poljaki in Italijani ter bodo odločevali v evropskem koncertu.

Vrnimo se še enkrat k Čehom. Kaj so Čehi? Čehi so bili od nekdanj »policmaj-

stri» v Avstriji in so pred letom 1867 pomagali germanizirati tudi Galicijo. Čeh, to je človek, ki ve, da ni Nemec, ergo je Slovan. Čehi nimajo nobene posebne kulture. Čehi so brez romantike (?!). Palacky, t. j. tip, ki je nešteto krat karakteriziran v drugovrstnih delih poljskega romana. Čehi nimajo prave zavesti o državni ideji. Čehi so — karikature Nemcev s kulturnega stališča. Ves češki patriotizem se začne in konča na geslu »Svoji k svojim«. Krama in trehuh, to je višek češkega patriotizma. Mnogo se bahajo Čehi s svojim organizacijskim delom. Toda Čehov ni rešilo organizacijsko delo, ampak čisto slučajne okoliščine. Čehi niti napredni niso, ampak so bili zmeraj reakcijni. Dokaz (?!): Saj se od leta 1867 cela desetletja niso hoteli udeleževati parlamentarnega življenja!

Res je, da Čehi v gospodarskem oziru stoje visoko. Toda gmotni blagor sam je velika nevarnost za narod z državno idejo. Kajti vsled materialnega blagostanja izgine zanimanje za vse višje ideje; tako tudi zavest državne ideje pade. Gospodarske in narodne koncesije so v Čehih državno idejo popolnoma uničile. Podobno se godi n. pr. Francozom, ki so se s svojim kapitalom tako engajžirali po cellem svetu, da danes ne smejo na korist svoje državne ideje začeti nobene vojne, ker se boje za svoj denar. Tako je tudi nemogoče, da bi Čehi nadaljevali svojo »državno politiko, ker imajo že preveč koncesij«. Za Čeha bo dobro, če se Avstrija približa Rusiji. Za Poljake? Rusija je protestirala proti vpeljavi poljščine kot uradnj jezika v Galiciji. Poljaki bi vsled te zveze v Galiciji izgubili hegemonijo nad Rusini. Zveza Avstrije z Rusijo je torej za Poljake zelo nevarna. Zato morajo Poljaki nasprotno skrbeti, da ne pride do zveze, ampak do vojne med Rusijo in Avstrijo.

Računati smejo namreč Poljaki, da bi Avstrija premagala Rusijo in ji vzela še kraljestvo, in v tem slučaju bi se potem Avstro-Ogrska izpremenila nanemško-poljski-mažarski trikotnik.

Poljaki bi dali tedaj Nemcem in Mažarom »charte blanche«, naj počenjajo v svojih deželah kakor neomejeni gospodari, nasprotno pa bi Nemci in Mažari dali Poljakom »charte blanche« za poljsko kraljestvo in narode, ki bi prišli pod poljsko nadvlado. Na ta način bi bila rusinska povodenj za zmerom zabranjena!

Prvi in najbližji cilj poljske politike mora torej biti: Vojna med Avstrijo in Rusijo!

Take besede sem slišal iz ust Poljaka v Krakovu. Žalostno je bilo poslušati, ko je tako govoril Slovan. Vprašanja: Kaj je krivo, da se dobe Poljaki s takimi nazori? Kaj je vzrok protislovanski politiki Poljakov v parlamentu? Dr. Krek je rekel: ignoranca. Jaz z vsem srcem pritrjujem dr. Kreku. Kajti od človeka, ki kaj ve, ni mogoče pričakovati takih bedarij. Žalostno na vsem je to, da ima človek, kakor je Studnicki, še zmerom precej vpliva na akademsko mladino. Sicer je v poljski »avnosti« brezpomemben, čeprav mnogo »vije po časopisu«. Ako so takrat, ko so jih navduševali Zdzichowski, Radič in dr. Lenard za slovansko idejo, vpili nekateri poljski akademiki, da je to demoralizacija naše mlade, da jim hočejo »krasti pravi poljski patriotizem — potem za počenje Studnicka ne najdemo pravega imena. Žalosten sem bil, ko sem slišal tako govoriti Poljaka, toda prepričanje, da je to zadnji izmed slepcev in da ga ne bo rodila več Poljakinja, me je navdajala z veseljem in pogumom, ko sem se vračal od tega predavanja. J. S.

Ljubljanske novice.

Ij Škodljivci ljubljanskega mesta. Glede prodaje sveta vojaškega preskrbovališča Kreditni banki se nam poroča: Stvar je čudna. Liberalci sami ne vedo, kaj je pravzaprav. Prvič ni res, kar je »Narod« poročal, da Kreditna banka zgradi na tem mestu velik luksuriozen hotel. Hribar je pač zato, a večina je zoper, ker vedo, da bi Kreditna banka s to špekulacijo silno izgubila. Popolnoma zanesljivo vemo, da so liberalni akcionarji takoj, ko je »Narod« prinesel tisto vest, bili silno nevoljni in da so med seboj ostro obsojali reditelje te ideje. Zdaj je tudi Hribar izjavil, da Kreditna banka ne namerava zidati hotela. Zato je vse pisarjenje »Narodovo« proti »Unionu« iz trte izvitosti, samo izliviste sirovosti, ki brez zabavljanja živeti ne more. Dalje pa tudi zgradba poslojja Kreditne banki nikakor ni dozorela. Med akcionarji je velik odpor proti temu, da bi Kreditna banka kar dva milijona kron odtegnila trgovskemu prometu in jih zabila v stavbo. Ti akcionarji so deželni odboru hvaležni, da ni pritril prodaji, kajti oni trdijo, da bi bila izvršitev prvotnega projekta naravnost katastrofalna za Kreditno banko. Tudi če se sklone deželni zakon, ki omogoči prodajo, je še vprašanje, ali se bo kupčija res izvršila. Sumljivo je pa, da so nekateri, ki silno tiše, da bi se

kupčija naredila. Iz kakih razlogov — no, to pustimo! Pri tej priliki pa moramo poklicati ljubljanskim liberalcem v spomin, kdo je zakrivil, da se niso zavodili sv. Stanislava zidali v Ljubljani, ki bi bila s tem pridobila monumentalno stavbo! Ti so škodljivci ljubljanskega mesta. Ako zdaj ti ljudje vpijejo, da naj davkoplačevalci govorijo, je to le hinavščina.

Ij Hotel Union in slovenska društva. V soboto smo pojasnili stvar o prodaji mestnega sveta ob Dunajski cesti. Liberalci so seveda mislili, da bodo preko postav gospodarili z mestnim premoženjem, kakor so to delali v dobi liberalne deželne strahovlade. Ali novi deželni odbor se je postavil na stališče stroge postavnosti in kot vrhovna deželna avtonomna oblast mora skrbeti, da tudi občine spoštujejo veljavne postavbe. V tem oziru ne dela deželni odbor nobene razlike med občinami. »Narod« naj se informira pri deželnem odborniku g. dr. Tavčarju, ki bo potrdil, da deželni odbor brezobzirno napravi red tudi tam, kjer so slučajno občinski gospodarji »klerikalci« sami. Če sedaj liberalni »Narod« vpije in čeka stvari, katerih absurdnost spozna vsakdo, dokazuje s tem, da se ziblje v nevarnih sferah. Večje budalosti ni mogel zapisati, kot to, da se je deželni odbor držal postavbe radi »Uniona«. V brezmejnem fanatizmu je povedal v soboto s svečanin in debelim glasom Glasbeni Matici in Slov. filharmoniji, da ne bodo priobčili nobene reklamne vrstice za priredbo v Unionu! Kedo bo pa imel škodo, ali Union ali društva? Znano je, da so se najpešji razvijala in dosežala svoj namen društva, ki so prirejala koncerte in veselice v veliki dvorani hotela »Union«. Uprava »Uniona« je vsem slovenskim društvom, zlasti napram slovenski Glasbeni Matici, bila vselej kavalirska. Vprašamo, kje pa naj prireja Glasbena Matica svoje velike umetniške koncerte? Ali mari pri »Roži«, ali pri »Golobčku«? Slovenska društva, ki hočejo občinstvu kaj nuditi, morajo v veliko dvorano hotela »Union«. O tem nismo prepričani samo mi, o tem je prepričano vse ljubljansko razumništvo. Po septemberskih dogodkih se je z »Narodom« zgodilo že toliko variacij, da vsak dan pričakujemo, ko bo začel svoje ljudi tirati v nemško kazino! Umljivo je, da v vlada v ljubljanskih krogih radi »Narodovega« neodpušljivega lopovstva velikansko ogorčenje. Rodoljubni možje resno premišljajo, kako bi se otrsli silnega terorizma, ki pihla kot ledena burja iz Knafljevih ulic. Mi to razburjenje registriramo in tu povdarimo, da bomo podpirali vsak boj proti terorizmu in zastrupljenju, ki ga seje deseterica ljudi po »Narodu«, kateremu so pametni liberalci sami dali naslov »Revolver Journal«.

Ij Novo mašo poje prihodnjo nedeljo v cerkvi sv. Petra č. g. Franc Bonač, bogoslovec tržaške školije.

Ij Pogreb prelata Rozmana. Včeraj popoldne so pokopali umrlega prelata I. Rozmana. Farani sv. Jakoba so v znak žalosti razobesili črne zastave raz svojih hiš in velikanska množica ljudstva, ki se je udeležila deloma spreveda ali deloma ob strani stala, priča o popularnosti in spoštovanju tega izvanrednega človekoljuba. Truplo je blagoslovil Presvetli pred župniščem, nakar so zapeli pevci »Ljubljane« pod vodstvom svojega pevovodje žalostinko »Usliši nas Gospod«. Sprevod se je pomikal v cerkev, kjer so se izvršili cerkveni obredi in so pevci zapeli res vzneseno »Beati mortui«. Iz cerkve je vodil sprevod ml. g. prošt Sajovic k svetemu Križu. Med nešteto množico smo opazili tudi mnogo cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov. Velikastni pogreb je živa priča, da slovensko ljudstvo tudi sredi Ljubljane spoštuje katoliškega duhovnika!

Ij Pokopali so včeraj bogoslovca F. Tavčelja, drugoletnika goriškega semenišča. Umrli je na jetiki. Blagi rajnik naj počiva v miru!

Ij Samoumor. Včeraj ob pol treh zjutraj se je v domobranski vojašnici na postelji s službeno puško ustrelil četovodja Ivan Pirnat, rodom iz Šiške. Zadel se je v glavo in je bil takoj mrtev. Vzrok samomora je neznan. Pred činom je nesrečnej napravil oporoko, da vse zapuščajo svoji sestri, potem se pa sikel, spravil v posteljo ter si končal življenje. Njegovo truplo so prepeljali v garnizijsko bolnišnico.

Ij Sirovina. V soboto je pred klavnico neki mesarski pomočnik tako osuval prašiča, da mu je zlomil obe zadnji nogi. Kazen mu ne odide.

Ij Čigav je vol? Danes ponoči je poletijski stražnik v Knafljevi ulici ujel nekega rdečega vola, ki se je sprehajal brez gospodarja in ga oddal v Figovčev hlev. Lastnik se naj zanj oglasi pri mestni policiji.

Ij Aretovan je bil včeraj na južnem kolodvoru 18-letni Alojzij Belaj iz Sodražice, ker se je hotel izseliti v Ameriko ter se s tem odtegniti vojaški službi. Fant je prvotno tajil, a slednjič je priznal in se udal usodi. Denar je imel ušit v obleki.

— Tudi 57-letnega Natala Jovoviča iz Trsta so djali pod ključ, ker je v neki gostilni v Kolodvorski ulici hotel izdajati Marije Terezije tolarje za sedanje petkronske. Jovovič je bil vsled tega že štirikrat, nazadnje v Mariboru, kaznovan, in ga zopet čaka isto. Začel je simulirati epilepsijo, a mu tudi to ne bode pomagalo.

Ij Del godbe »Slovenske Filharmonije« koncertira jutri ob vsakem vremenu v hotelu »Tivoli«. Začetek ob pol šestih popoldne. Vstop prost. Drugi oddelek pa igra pri popoldanski predstavi elektroradiografa »Ideal« v hotelu pri »Maliču« od tri četrt na pet naprej.

Ij Na oklicih je g. Miroslav Česnik, deželni računski oficial, z gščeno. Ljudmilo Peruzzi.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEŠKI AGRARCI ZA OPOZICIJO. Praga, 23. avgusta. Na velikem shodu agrarcev so slednji poslance pozvali, da vztrajajo v najodločnejšem boju zoper vlado.

PROTIČEŠKA GONJA NA NIŽJEM AVSTRIJSKEM.

Poštna, 23. avgusta. Včerašnji dan je bil miren. Češki župan Havniček je ukazal češkim gostom na čast prirediti ob petih zjutraj budnico. Ob 9 uri zjutraj se je pripeljal poseben vlak Čenov, ki sta jih vodila poslanca Kalina in Anyš. Sledil je shod, na katerem sta govorila navedena poslanca in poslanec dr. Hejn. Nemci so se privlekli v češko občino šele ob dveh popoldne, kjer so imeli v Pittnerjevi gostilni svoj shod, na katerem so klicali vse kar leze in gre proti Čehom.

SHOD ČEŠKIH MEST.

Klatovy, 23. avgusta. Na včerašnjem III. shodu čeških mest, ki se ga je udeležilo 300 delegatov, je predsedoval praški podžupan dr. Stych. Sprejeli so resolucijo, ki protestira proti Bienerthovim predlogom in zahteva, naj se predlože dotični predlogi češkemu deželnemu zboru. Čehi so pripravljeni za spravo z Nemci, a le na podlagi popolne enakopravnosti. Z ozirom na napade Nemcev na Čeha v rezidenci čas spravi ni ugoden.

ŠVEDSKA STAVKA.

Stockholm, 23. avgusta. Danes so začeli delati člani nesocialistične delavske organizacije, ki jih je blizu 7000. Vsled tega bo stavka bržkone ta teden že ponehala.

GROZEN POŽAR V MONTEREYU.

Mehiko, 23. avgusta. Mesto Monterey gori, in sicer srednji del mesta. Požar je baje v zvezi s političnimi razlogi.

MILOVANOVIČ V PRAGI.

Praga, 23. avgusta. Srbski zunanji minister Milovanović je došel iz Karlovih varov v Prago.

ZRAKOPLOVSTVO.

Curih, 23. avgusta. Zrakoplov »Helvetia«, ki se je v soboto dvignil iz St. Morica v višave, je došel do Karlovih var na Češkem. Zrakoplov je plul v višini 7000 metrov. Spustil si je na tla.

ANARHIZEM V ŠPANIJI.

Madrid, 23. avgusta. Tu so našli nabite anarhistovske plakate.

Znanost in umetnost.

* Slovenska znanstvena dogmatika: Verouk za višje razrede srednjih šol. Druga knjiga: Resnice katoliške vere. Spisal dr. Gregorij Pečjak. Rokopis te knjige, namenjene za 6. gimnazijski razred, leži že več mesecev pri naučnem ministrstvu, a potrjenje še vedno ni došlo. Upati, da dojde prav kmalu; potem se začne knjiga takoj iskati, da bo do prihodnjega šolskega leta gotova. »Katoliška bukvarna« kot založnica bi rada že sedaj določila število iztisov. Da bo mogla biti cena nizka, moramo računati na to, da knjige ne bodo kupovali samo učenci, ampak, ker bo s to knjigo dovršena prva slovenska znanstvena dogmatika, tudi mnogi neučenci, zlasti duhovniki, pa tudi laiki, katerim je pri srcu prosiel znanstvenega slovenskega slovstva v vseh strokah. Verska vprašanja dandanes globoko segajo tudi v javno življenje, in prepričani smo, da bi se mnogo nasprotij ublažilo, ako bi si vsak izobraženec prizadeval, o teh vprašanjih poučiti se iz zanesljivih virov. Da bo Pečjakova knjiga tak vir, za to nam jamči priznana pisateljstva temeljitost. Ker je pa Pečjakova knjiga nadaljevanje veronauka za višje razrede srednjih šol, katerega prvo knjigo »Resničnost katoliške vere« je spisal dr. Ivan Svetina, računamo tako, da se bo izven šole druge knjige prodalo primeroma toliko, kolikor prve. Te se je sicer že mnogo, vendar še ne toliko, kakor smo računali. Zato prosimo, da vsi, kateri še mislijo naročiti prvo knjigo, store to, še preden določimo število iztisov druge knjige. Zlasti pričakujemo naročil od bogoslovcev in duhovnikov ne le ljubljanske, ampak tudi lavantinske, krške, gori-

ške in tržaške škofije. Svetinova knjiga »Resničnost katoliške vere«, katero je znanstveno in dnevno časopisje raznih struj jako laskavo kritikovalo, stane vezana 2 K 80 h, po pošti 3 K. »Katoliška bukvarna« v Ljubljani.

SESTANEK SLOVENSKE KATOLIŠKE NARODNIH ABITURIJENTOV.

28. in 29. avgusta na Vrhniki.

Spored:

V soboto, dne 28. avgusta ob 4. uri popoldne: Otvoritev sestanka v »Katol. domu«. Nato se vrše predavanja:

1. Avtoriteta in svoboda pri vzgoji. (Vertovec Al., Gorica.)

2. Katoliško-naroden dijak in demokratska misel. (Leskovec Janez, Kranj.)

3. Naše dijaštvo in umetnost. (Glabrovšek Fran, Ljubljana.)

4. O praktičnem krščanstvu. (Lukman Fran, Maribor.)

V nedeljo, dne 29. avgusta ob pol 8. zjutraj: Skupna sv. maša v cerkvi sv. Pavla. Po maši izlet v okolico.

Ob 4. uri popoldne igra: Anton Medved. »Črnošolec«. Po igri prosta zabava na vrtu.

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

× × ×

Vsi dijaki, ki se udeležijo abiturijentskega sestanka, naj naznanijo svoj prihod do petka 27. t. m. na naslov: Janko Kete, abiturijent, Vrhnika. (pri g. Pečjak.)

Vabljeni so vsi dijaki katoliško-narodnega dijaštva!

Podružnice
Spljet, Celovec
In Trst
Delniška glavica
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjevo ulice 2

Premese zemeljskih srečk II. izdaje k žrebanju dne 6. septembra 1909, cena K 5.50.

Podružnice
Spljet, Celovec
In Trst
Rezervni fond
K 300.000.

Darovi.

- ZA SKLAD OBMEJNIH SLOVENCEV.
242. Neimenovan, Wilkinsburg, Pa., 20 K.
243. Edvard Janžek, župnik, Sv. Marjeta, Stajersko, 20 K.
244. Anton Rihar, župnik, St. Vid na Planini, 20 K.
245. Lenger Franc, trgovec, Ziri, 20 K.
246. Anton Sturm, župnik, Brdo pri Smartnem, Koroško, 20 K.
247. Dr. J. Dereani, Kamnik, 20 K.
248. Tvrška Valentin Treven, Idrija, 20 K.
249. L. Mikusch, Ljubljana, 20 K.
250. J. Nagode, župnik, St. Jošt nad Vrhniko, 20 K.
251. A. Sinkovec, župnik, Škofja Loka, 20 K.
252. J. Wieser, prošt, Podkarno, Koroško, 20 K.
253. J. Podboj, duhovni svetnik, Kandija, 20 K.
254. Matija Sila, dekan, Tomaj, 20 K.
255. Fr. Končan, kaplan, Laško, 20 K.
256. Neimenovan, 20 K.
257. Dekliška Marijina družba, Trebnje, 20 K.
258. Škamlec, kaplan, Ljutomer, 20 K.
259. A. Fetič, Frankheim, kanonik, Ljubljana, 20 K.
260. K. Gnidovec, kaplan, St. Vid pri Zatičini, 20 K.
261. L. Kolarič, gimnazijski profesor, Ptuj, 20 K.

Dalje so za obmejne Slovence darovali:

F. Gorenjšč, Železniki, 2 K 20 vin.; kat. slov. izobraževalno društvo v Dobruču pri Zireh 4 K; Ig. Salehar, župnik, Kandija, 10 K; A. Poljšak, Tomaj, 30 vin.; Janez Teran, župnik v pok., Kamnik, 5 K; A. Zajc, Šiška, 5 K; M. Barbič, župnik, Brdo, 4 K; Jurij Senk, Jezerško, Koroško, 14 K; Fr. Zupančič, župnik, Starigr, 15 K; Val. Knaps, Loge, 2 K; F. Lapajne, Trst, 5 K; Anton Dolinar, župnik, Levčine, 3 K; F. Oranič, župnik v zač. pok., Križe, 10 K; Avg. Žigon, Šibenik, 2 K; Jakob Kozjek, Mojstrana, 1 K; F. Kepec, župnik, Češnjica, 10 K; Anton Rihar, Mengeš, 10 K.

Priporočamo našim rodbinam
Školinsko cikorijo.

Odvetniška pisarna dr. Frana Brnčiča in dr. Mateja Pretnerja v Trstu, Via Nuova št. 13/II, sprejme spretnega

stenografa

veščega slovensko-nemške stenografije. Stro-
2308 jepisni imajo prednost. 3-1

Trgovsko vsestransko izobražena moč

se išče. Ponudbe z izpričevali na „Zadružno zvezo“ v Ljubljani.

2300 3-1

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkozcy zraven rotozha, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3257 52-

Za šport in promet.

Zaloga koles
Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.
Izposojevanje koles prejem koles za emuliranje, ponikanje ter popravila: solidno in ceno.

Karel Čamerlik
Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Veliko zalogo absolutno zanjmenega
pristnega vina. 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vič. gg. župnikom za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi.** — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sortirano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni „Karmine“ po 55 K, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 1.20 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega. Za zadrage in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi.**

Sodi

295 1-1

prav močni za vino pripravljeni, eden del od žganja, v obsegu

od litrov	56—70	od litrov	180—250
" "	100—120	" "	250—450
" "	120—180	" "	500—700

nadalje sodi z vrticami od 800, 900, 1100, 1200, 1500, 1800, 4000 in 5000 litrov se dobijo prav po nizki ceni **M. Rosner & Co.** v Ljubljani, poleg pri trvdki Kosler, pivovarne.

STOEWER-RECORD

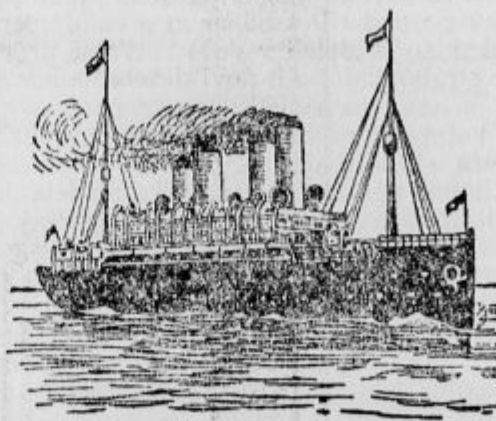
najmodernejša brzo-samopisnica.

Lahek udar, nobenega nadležnega ropota. Popolnoma vidna pisava od prve do zadnje črke, pisalna hitrica 11—14 črk na sekundo. Močan vdarec. Edini stroj s popolno sloven. klavijaturo. Tipka za popravila in seštevanje.

Izvrsten tabulator in še 60 drugih vrlin. Glavno zastopstvo za Kranjsko in Hrvaško
Ljubljana, Mestni trg 8, III.

kjer stojijo stroji vedno na ogled. Ceniki 2252 na zahtevo franko. (1)

Kdor hoče varno, mirno in hitro

V AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika 1639 30

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki **seefahrts**

Kaiserin Augusta Victoria	25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja **Ljubljana-Hamburg** traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 dneva ter ima potnik pravico **porabe** brzevlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Sprejme se v službo

starejša ženska

za dobro plačilo. Prednost imajo one, ki so vajene gospodinjstva in kuhe ter dokažejo, da so že kedaj kje službovale. Ponudbe na naslov: **Luka Senica, trgovec, Šmarje pri Sevnici.** 2291 3-1

OLIVER

brzopisnice z vidno pisavo (Panzermodell) so se izvrstili naslednji stroji in se ceno oddajo.

- 1 Underwood-stroj (dobro ohranjen)
- 2 Smith-Bros-stroj " " 2266 1-1

Ogledajo se lahko pri **Zastopstvu Oliver-strojev za južni del monarhije**

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Sprejme se takoj v trajno delo dober

čevljarski pomočnik

2304 **Ivan Mohar** 2-1
čevljar na Savi, Jesenice-Fužine.

Nova hiša

blizu »Zvezde« se iz proste roke pod ugodnimi pogoji **ceno prodaja**; v pritličju pripravna za malo obrt s stanovanjem. Naslov pove upr. tega lista. 2124 (1)

Ustna veda „Euodin“

Specialiteta za **kadilce.** 3205 Glavna zaloga: (11)
Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani.

Tovarna strojev, železo- in kovinolivarna, kotlarna

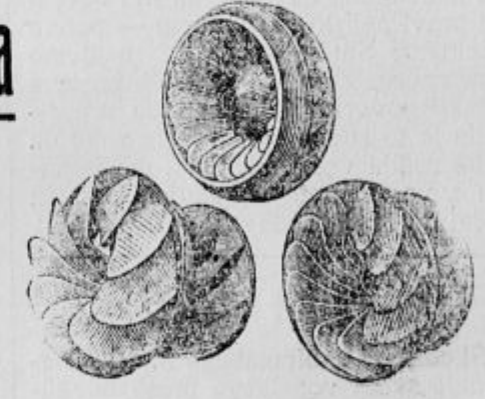
G. Tönnies, Ljubljana

Turbine Francis-sistema

takoimenovani **brzi-, normalni in počasni sukači** z 80 % učinka z ameriško regulacijo.

Kotlarna.

Parni kotli vseh sistemov, **pregrelci (Überhitzer)** in **ogrevala (Vorwärmer)** itd. Vsakovrstni stroji za obdelovanje lesa in za **naprave žag** najnatančnejše izvedbe. Transmisije tudi največjih konstrukcij. **Žične železnice** za prevažanje blaga. 2253 (1)

Edine vremenu-stanovitne apneno-fasadne-barve

za prebarvanje hiš, cerkva, župnišč, šolskih in javnih poslopij priporoča po izvanredno nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Vzorci apneno-fasadnih barv brezplačno in poštne prosto.